

Průvodce
po sportovních
stavbách
Prahy

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

Průvodce
po sportovních
stavbách
Prahy

Poděkování

Ing. arch. A. Buchtovi, Ing. arch. V. Leníčkové,
Akad. arch. P. Kolářovi, Ing. arch. J. Linhartovi,
Ing. P. Hruschkovi, Mgr. L. Beranovi, Ph. D.,
Mgr. P. Vinařové, Mgr. R. Žížkové a E. Kubátové

Jedna cesta ke *kalokagathii*

Novodobé dějiny sportu se dnes stávají velkým tématem české historiografie. Jako by si teprve teď historici uvědomili, jak velkou roli sport sehrával a sehrává v životě moderního člověka, ať už se mu věnuje aktivně, anebo jen jako fanoušek, a jak velkou část jeho mentálního světa dovede sport zabrat. Historik Robert Sak v tomto duchu zmapoval dílo zakladatele moderního českého sportu a tělovýchovy Miroslava Tyrše. Historik Martin Kovář v knize *Město a hry* vysvětlil, jak se do dějin Londýna zapsalo trojí pořádání olympijských her. Historik Petr Roubal se v knize *Československé spartakiády* zamyslel, jaké naděje vkládal do tohoto mamutího tělovýchovného podniku minulý režim a jak ho prožívali obyčejní lidé.

Ke sportu však patří i jeho umělecké ztvárňování a také stavby, které slouží jeho provozu. A ani takové produkty moderního sportování teď historiografie neponechává stranou. Kniha Petra Volfa *Sport je umění* a nedávno vydaná kolektivní publikace *StArt* promlouvají o přitažlivosti sportu pro umělce a o různých symbolických významech této lidské aktivity. V knize *Naprej!* se pak představily dějiny české sportovní architektury od renesance po dnešek. Nová kniha architekta sportovních staveb Miloše Kopřivy a historika architektury Petra Krajčího navazuje na tento počín. Autoři ji pojali jako průvodce po stovce významných příkladů sportovní architektury na území Prahy. Čtenář v ní najde stavby skromné i stavby monumentální, stavby anonymní i díla významných architektů. Použije-li ji milovník sportu, dozví se ledacos o dějinách architektury, a milovník pěkných staveb se zas díky ní může stát znalcem různých sportů a jejich historie. A vložíme-li do tohoto poznávání nějakou tělesnou sílu, například tak, že stavby v této knize obejdeme pěšky nebo je dokonce oběhneme, může se v nás uskutečnit starořecký ideál *kalokagathie*, zdravého ducha ve zdravém těle.

Rostislav Švácha

Sport je poezie pohybu a činu
Dominik Pecka / 1895–1981

Sport je v dnešní zrychlené době nedílnou součástí mediálního světa: O sportu a sportovcích se mluví, píše a diskutuje všude – v tisku, rozhlase a televizi, na internetu i na sociálních sítích. Příběhy úspěšných sportovců nebo průběh ostře sledovaných utkání plní novinové stránky a internetové diskuse, sportovní ikony spoluurčují kolorit oblečení v městských ulicích nebo módní trendy v lifestyleových časopisech. Ale jak to vypadalo dříve, když sport zasahoval do každodenního života mnohem méně? Jak se po listopadovém zlomu, kdy došlo k radikálním změnám ve společenské struktuře, způsobu trávení volného času i transformaci ekonomiky a stavebnictví, změnil pohled na tělocvičné aktivity? Kde se v Praze sportovalo a sportuje a jak sportovní stavby vypadaly a vypadají?

Omezený počet stránek nám dovolil vybrat jen sto nejrepresentativnějších a nejzajímavějších pražských budov, především z dvou posledních století, která byla pro rozvoj sportování a tělovýchovy v Praze rozhodující. Je to také pobídka pro další vlastní pátrání i závdavek pro ty, kteří chtějí o jednotlivých budovách vědět víc a zároveň pozvánka do světa námahy, potu, porážek i sladkých vítězství nad soupeřem nebo sebou samým.

Od hradní míčovny k tělocvičným sestavám 19. století

Tělesná zdatnost i sport bývaly tradičně spojeny s nejintenzivnějšími formami tělesné aktivity – válkou nebo lovem, pomineme-li v této souvislosti polozapomenuté antické Řecko s jeho ideálem harmonie tělesné i duševní zdatnosti – kalokagathie – a celořeckými olympijskými hrami. Jednou z prvních budov, postavených speciálně pro sport a také zábavu královského dvora, byla míčovna Pražského hradu, kde se hrávaly míčové hry předcházející dnešnímu tenisu

nebo badmintonu. Boj a vojenství na straně jedné, lov a zábava – nedílná součást životního stylu šlechty – na straně druhé vyžadovaly tělesnou i duševní zdatnost všech, kteří se jich účastnili. Většinou se utužování těla provádělo pod širým nebem, například za pražskými hradbami nebo na vltavských ostrovech. Pokud se pro tyto účely stavěly specializované budovy, týkalo se to zejména staveb spojených s bojem a obranou, například střelnice na Střeleckém ostrově, nebo staveb využitelných celoročně, především jízdáren v areálech malostranských paláců nebo Pražského hradu. Jízdárny sloužily zároveň šlechtickým zábavám i společenským událostem a jejich rozlehlé přestřešené prostory jsou dnes využívány především ke kulturním účelům.

Zatímco na sklonku feudální éry byly války včetně verbování rekrutů záležitostí polosoukromých šlechtických armád, se vznikem centralizované rakouské monarchie na sklonku 18. století začala být pro armádní mašinerii důležitá také tělesná zdatnost masy odvedenců. Renesanci zájmu o kulturu antického Řecka doplnily v měšťanském prostředí také výlety do přírody a k památkám, předobraz pozdější masové turistiky. Úzce s tím souvisel i rozkvět lázeňství a tělovýchovných aktivit. Z německého prostředí se od dvacátých let 19. století šířilo tělocvičné hnutí „turnerů“. Jeho zakladatelé Friedrich Ludwig Jahn a Ernst Wilhelm Bernhard Eiselen propojili mužskou gymnastiku s výchovou k vlastenectví, v pozadí hnutí stál také politický sen o sjednocení roztržitých německých států a státeků. „Čerstvý, svobodný, veselý, zbožný“ – to bylo motto spolku, jenž od roku 1860 sjednotil turnerské hnutí pod celoněmeckou hlavičkou Deutsche Turnerschaft a jehož pražská pobočka vznikla v roce 1861 pod názvem „Prager Männer Turnverein“. Spojení tělovýchovy a vlastenectví znal z německého prostředí také syn lázeňského lékaře Miroslav Tyrš – a odtud již vede přímá cesta k založení první sokolské organizace v českých zemích, pojímané jako přímý protiklad výsostně německého „turnerství“.

Sokolové a sokolovny

Po založení Sokola Pražského na jaře 1862 přikročil spolek k vybudování prvního spolkového domu, který měl sloužit nejen gymnastickým cvičením prostrným i nářadovým, ale také kulturnímu a společenskému životu sokolstva. Parcela, darovaná spolku Tyršovým přítelem a souputníkem v tělovýchově Jindřichem Fügnerem, byla budovou zcela vyplněna. Zkušenosti z německého prostředí, doplněné o poznatky z provozu soukromých pražských tělocvičných ústavů, vedly poté ke zrození české „sokolovny“ – ojedinělého stavebního typu, kombinujícího tělovýchovné, kulturní a společenské aktivity v jediném stavebním a provozním celku. Budova v dnešní Sokolské ulici – s velkým obdélným dvoupodlažním sálem s parketovou podlahou, který obíhala chodba propojená se sálem kolonádou půlkruhových oblouků, s horním osvětlením a galeriemi po obvodu prvního patra – se stala předobrazem desítek sokoloven, postavených v dalších pražských čtvrtích – na Malé Straně, v Karlíně nebo Holešovicích – a mnoha českých městech záhy poté.

Prostorové schéma sálu první sokolovny bylo záhy rozšířeno o jeviště s vyvýšeným pódium, které sloužilo kulturním vystoupením sokolů a sokolek. Divadelní, loutkoherecké nebo pěvecké kroužky byly totiž nedílnou součástí mnoha sokolských jednot. Arkádové chodby v přízemí byly využívány jako nářadovny, někdy bývala v sokolovně umístěna knihovna, často k ní býval připojen také služební byt a restaurace, která útratou hostů vylepšovala finanční situaci jednoty. Plesy „akademie“ nebo specificky české „šibřinky“ se samozřejmě odehrávaly na volné ploše velkého sálu. Stranou nezůstávala ani výtvarná výzdoba vnějšku a vnitřku budov, které měly – nejen sokolskými hesly – povznášet také ducha a kulturnost cvičenců. Nezanedbatelnou roli v tom hrál od počátku Miroslav Tyrš, historik umění a estetik, i řada členů – výtvarných umělců, kteří pomohli s výtvarnou výzdobou sokoloven svými malířskými nebo sochařskými díly. Převládajícím architektonickým slohem, ve kterém bývaly sokolovny

do začátku první světové války prováděny, byla prostší či zdobnější podoba novorenesance, která se stala výrazem probuzeného národního sebevědomí a osvědčila se také při stavbě velkých pražských veřejných budov.

V novém, dvacátém, století pak najdeme krásnou secesní sokolovnu v Libni. Samozřejmě součástí sokoloven byla plastika sokola s rozepjatými křídly, umístovaná ve vstupním průčelí. V České obci sokolské nevznikla jednotná pravidla pro slohový výraz nebo funkční schéma sokoloven, již s ohledem na různé finanční nebo stavební možnosti jednot. O podobě budov rozhodovaly jednoty samostatně, častokrát vypisovaly na projekt tělocvičny soutěž. Přirozenou typizací však vznikl výše popsany provozní celek, který se osvědčoval až do nástupu moderní, funkcionalistické architektury na přelomu 20. a 30. let minulého století.

Školní tělocvičny a první stadiony

Souběžně s růstem znalostí o hygieně a veřejném zdraví a zaváděním vodovodu a kanalizace do jednotlivých pražských čtvrtí stoupaly také nároky na výuku tělesné výchovy na obecných a měšťanských školách. Součástí nových školních budov se ke konci 19. století kromě venkovních hřišť stávaly také školní tělocvičny, začleněné do hmoty školní budovy. V mnoha případech sloužily místním sokolským jednotám – po počáteční éře cvičení v sálech místních hostinců – až do doby vybudování vlastní sokolovny. Školní tělocvičny byly využívány při nejrůznějších příležitostech také pro shromáždění žáků a navazovaly tím na model víceúčelovosti velkých sálů sokoloven. Zvláštním případem předválečného tělocvičného zařízení je dostavba Klárova ústavu slepců na Malé Straně s prostory pro tělesná cvičení a bazénem. Standardní parketovou podlahu, velkou světlou výšku a dobré osvětlení měly oba typy prostoru pro tělovýchovnou činnost společné. Školní tělocvičny zůstaly ostatně součástí organizované i neorganizované tělovýchovy dodnes.

Zatímco sokolovny a tělocvičny byly určeny pro relativně malý počet cvičících, vznikl koncem 19. století nový

stavební typ – stadion, inspirovaný odkazem antického Řecka i nově založenými olympijskými hrami. Stadiony se postupně rodily z venkovních rovných ploch cvičišť přidáváním stupňovitých hledišť pro diváky, zvláště pro fanoušky nových míčových her – „footballu“ nebo „lawn-tennisu“. Vznikaly na rovných, doposud málo využívaných plochách, v říčních nivách okolo Vltavy nebo na Letenské pláni, předurčené pro slavnou meziválečnou sportovní éru dvou fotbalových rivalů. Od dřevěných stupňovitých tribun, častokrát otevřených k širému nebi, vedla – přes zemní násypy s lavičkami – cesta k meziválečným stadionům se železobetonovou nebo ocelovou nosnou konstrukcí tribun, pod něž byly umísťovány pomocné prostory – šatny, tréninkové sály nebo dokonce plavecký bazén.

Nárůst počtu členů Sokola a především čím dál úspěšnější a masovější sokolské slety vedly ještě před první světovou válkou k budování impozantních sletišť s monumentální sochařskou výzdobou. Na posledním pětítýdenním předválečném sletu v roce 1912 byly okolo cvičební plochy na Letenské pláni postaveny tribuny pro 100 000 diváků. Sport a tělovýchova se stávaly součástí životního stylu řady Pražanů, ať už to byli aktivní sportovci nebo nadšení diváci. K prvním patřili členové Českého Yacht Klubu se svou dodnes dochovanou dřevěnou klubovnou pod Vyšehradem, k těm druhým zase diváci koňských dostihů, fandící v Chuchli svým favoritům na dřevěné, dnes již neexistující tribuně. Ostatně sport se těsně před první světovou válkou stával také prostředkem české emancipační politiky, a to i v mezinárodním měřítku. Průkopníky olympismu v českých zemích byli především členové zmiňovaného yacht klubu, zejména Josef Rössler-Ořovský. Na stockholmských olympijských hrách v roce 1912 pochodovali účastníci české výpravy při zahajovacím pochodu s historickou červeno-bílou vlajkou historických českých zemí. Aktivitami na půdě mezinárodního olympijského výboru tito sportovci významně přispěli k uznání Čechů jako samostatného národa.

Pražská tělovýchova a sport mezi válkami

První československý prezident T. G. Masaryk byl nejen univerzitním profesorem, ale také zapáleným sokolem. Říkal: „Každý pravý, uvědomělý sokol bude strážcem, tedy politickým a sociálním pracovníkem naší republiky, naší demokracie.“ Tělovýchova a sport měly proto v mladé republice pevné místo. Velký nárůst členstva po skončení války si vynutil dostavbu předválečných nebo stavbu nových sokoloven ve starých i nově vzniklých pražských čtvrtích i v nejbližším okolí rozšiřujícího se hlavního města. Kromě Sokola se rozrostly také řady dělnických tělocvičných spolků, sjednocených od roku 1903 ve Svazu dělnických tělocvičných jednot, i tělovýchovné jednoty Orel, založené na počátku století katolickými sportovci a početnější spíše na Moravě. Jedinečnou akcí pak bylo vybudování největšího stadionu na světě – na Masarykův státní stadion na Strahově s odvážnou železobetonovou konstrukcí tribun se přesunuly všesokolské slety z Letné. Některé velkorysé prvorepublikové sportovní projekty, například stavba rozsáhlého sportovního areálu v Braníku, však zůstaly jen ve stadiu soutěžních návrhů.

Provázanost sokolské tělovýchovy, moderního životního stylu a relativně vysoké životní úrovně Pražanů vedla kromě výstavby stále více vyžadovaných sportovišť a hřišť pod širým nebem také ke vzniku velkoměstských paláců, zaměřených na některý druh sportu (Automotoklub Republiky československé) nebo otevřených široké veřejnosti (palác YMCA, hotel AXA), vždy však s dobře vybavenými prostory pro tělocvičné činnosti. Sport se postupně profesionalizoval a prostřednictvím rozhlasu a filmů, často promítaných právě v sokolovnách, pronikal do každodenního života. Relativní blahobyt dvacátých let vedl nejen k rozvoji trampingu, organizované turistiky nebo jednodenních výletů do pražského okolí, ale také ke spojování aktivního sportování a zábavy. Nejvýraznějším příkladem tohoto fenoménu je umístění plaveckého bazénu s ikonickou železobetonovou skokanskou věží

do bývalého lomu pod barrandovské terasy s bezpočtem restauračních stolů a venkovním tanečním parketem. Ostatně středostavovští obyvatelé barrandovské vilové čtvrti s oblibou využívali hřiště i loděnici na vltavském břehu v areálu svého „Sportovního sdružení pod Barrandovem“.

O sportovní stavby a sportoviště se mnohem více než dříve začali zajímat renomovaní architekti, jejichž obor v té době procházel velkými proměnami. Architektura se zbavovala dekorativnosti a historizujících prvků, v poválečné, moderní době již přežilých, ale nové směry prostého výrazu – purismus a konstruktivismus – se prosadily až po polovině dvacátých let. Do té doby se stavělo i dostavovalo ve stylu art deco, moderního klasicismu nebo v obloučkovém, jednoduše dekorativním stylu. Tyto slohy se projevily především na průčelí a z té doby pochází také přestavba malostranského Michnova paláce na ústředí Československé obce sokolské. Architektonické řešení mnoha nových sokoloven, často stavěných svépomocí, bylo výrazně ovlivněno použitím železobetonového skeletu, který umožnil bezproblémovou výstavbu velkých tělocvičných sálů s malým počtem vnitřních pilířů, upouštělo se také od galerií v úrovni prvního patra. Desetiletími prověřené schéma předválečných sokoloven, založené na skladbě prostorů do jednoho velkého obdélného objemu, ovlivnil začátkem třicátých let funkcionalismus svým jednoduchým, ale výtvarně působivým jazykem. Zavedl také nové prostorové schéma sokolovny – dvě křídla na sebe kolmá se otevírala směrem k venkovním hřištím. Tento princip se souběžně objevoval také u moderních funkcionalistických škol, kdy tělocvičny byly kvůli své výšce vyčleněny do zvláštního křídla, kolmého k bloku učeben. Takové řešení pak bylo použito i pro typové střední školy, stavěné v Praze od začátku šedesátých let.

Válečné intermezzo

Obsazením českých zemí nacistickou mocí skončilo meziválečné dvacetiletí samostatnosti, což drasticky postihlo nejen společenský a kulturní, ale také

sportovní život v Praze, především pak obyvatele s židovskými předky. Řada sportovců i sportovních činovníků se zapojila do odboje – památku popravených a umučených dodnes připomínají pamětní desky na řadě sokoloven. Pražská sokolská skupina Jindra se podílela na přípravě atentátu na říšského protektora, parašutisté Jan Kubiš a Josef Bublík byli členy orelské jednoty – téměř všichni svůj čin zaplatili životem. 12. dubna 1941 byla výnosem říšského protektora okamžitě zastavena činnost České obce sokolské, totéž čekalo 30. listopadu 1941 také tělovýchovnou jednotu Orel. Prostory v zabavených sportovních zařízeních využívala německá branná moc nebo nacistické organizace, v některých sokolovnách byl skladován uloupený židovský majetek. Při Pražském povstání v květnu 1945 měly nezpřetrhané kontakty mezi sportovci nedocenitelnou hodnotu.

Poválečná obnova a období socialismu

Tři poválečné roky postačily k obnově předválečné struktury pražské tělovýchovy a sportu, které posloužily také jako ozdravná kúra po prožitých válečných hrůzách. Sportovním vrcholem tohoto krátkého období omezené demokracie byl bezesporu 11. všesokolský slet v červnu 1948, kdy Prahou prošlo v průvodu 75 000 sokolů a sokolek. Při sjednocování všeho možného i nemožného po únorovém komunistickém puči (1948) nebyly opominuty ani doposud samostatné tělovýchovné organizace. Proorganizovaný sport, zastřešovaný v letech 1957–1990 Československým svazem tělesné výchovy, neznamenal samozřejmě konec radosti ze sportu a tělovýchovy. Řada sokolských jednot se přejmenovala, mnoho dříve samostatných sportovních klubů našlo útočiště u některého z pražských podniků nebo povolených společenských organizací. Sport nebyl považován za takové politikum jako kultura a tak mnohdy sportovní oddíly kryly aktivity, z hlediska socialistického státu podezřelé.

Sportu, zejména armádnímu a vrcholovému a takzvaným branným sportům, byla věnována vlídná pozornost strany i přiměřené finanční prostředky.

Po hubených a udržovacích padesátých letech, spojených s kolektivismem a doktrínou i stylem socialistického realismu, přišlo v šedesátých letech uvolnění a s ním spojený rozvoj kvalitní architektury sportovních staveb (fotbalové stadiony Sparty a Dukly Praha, strahovský stadion s kolejkami). Výstavba nových pražských sídlišť přinesla od konce padesátých let rozšiřování sítě základních a středních škol, stavěných podle typových projektů většinou s dvěma tělocvičnami a venkovními hřišti. Podle urbanistických zásad vznikaly také specializované sportovní areály, často s výraznými a architektonicky hodnotnými stavbami (plavecký stadion v Podolí, sportovní hala na Folimance). Také vysoké školy na okrajích městského jádra získaly rozsáhlé plochy pro tělovýchovné aktivity. V tehdejší projektové praxi, založené na přelomu čtyřicátých a padesátých let na nepříliš dobrovolném sdružování architektů do projektových ústavů, byla role tvůrčích individualit často podceňována a na výkresech se jejich jména mnohdy neobjevují. Jména konkrétních autorů některých sportovních staveb z tohoto období se podařilo zjistit teprve díky vzpomínkám pamětníků.

Se vzrůstajícím podílem volného času rostl také objem neorganizované tělovýchovy, na březích pražských potoků vznikla nebo byla rozšířena přírodní koupaliště v Hostivaři a Divoké Šárce. Naděje na obnovu spolkového života, včetně obnovení předválečných sportovních sdružení a tělocvičných jednot, zmařila v srpnu 1968 sovětská invaze. S následnou normalizací souvisel také útek do soukromí, ke koníčkům, na chaty a chalupy. Sport a tělovýchova byly kádrovými čistkami zasaženy mnohem méně než jiné segmenty společnosti, nicméně řada velkorysých sportovních projektů z konce šedesátých let zůstala jen na papíře. Někdy se ovšem v rámci tehdejší investiční politiky podařilo uskutečnit velké sportovní investice mimo plán, například jako etapizaci akce Z nebo pod obecným, krycím názvem. Dobrou ukázkou této praxe je například sportovní hala na Děkanec v Nuslích, postavená v roce 1982 původně jako sklad spartakiádních lehátek.

Propagandistický stroj také systematicky vytěšňoval všesokolské slety a nahrazoval je od roku 1955 „celostátními spartakiádami“. Zatímco začátek sedmdesátých let znamenal stagnaci, vznikla na jejich konci řada vynikajících sportovních staveb, bohužel však mimo hlavní město. Teprve od poloviny osmdesátých let, v souvislosti s uvolňováním režimního tlaku, se postavilo také v Praze několik výrazných budov pro sport a tělovýchovu (stadion Evžena Rošického, centrální tenisový dvorec na Štvanici). K zásadnímu obratu v oblasti sportovních staveb však došlo až po listopadových událostech roku 1989.

Současnost pražského sportu a tělovýchovy

Radikální změna společenského uspořádání po roce 1989 znamenala prohru pro jedny a vítězství pro druhé. Čtyřicet let zamrzlého času se dalo do pohybu s rychlostí laviny. Ti, kteří se na změnu připravovali během „perestrojky“, měli výhodu. Počáteční naděje a iluze o novém, lepším uspořádání věcí veřejných se rozplývaly poměrně pomalu, mnohem rychleji mizel do soukromých kapes dříve společný majetek včetně sportovišť a staveb pro tělovýchovu. Řada lidí zvláštního ražení využila příležitosti a pod pláštěm privatizace rozhojnila svůj soukromý nebo skupinový majetek. Odstrašujícími případy zůstávají dodnes privatizace majetku Sazky nebo Fondu dětí a mládeže, z nichž byly odčerpány stovky milionů, určených původně na podporu masové tělovýchovy a sportu. V rámci restitucí se obnovené České obci sokolské podařilo po intenzivním lobování získat nazpět většinu budov, o něž byla připravena po únoru 1948, nicméně společenské vědomí už bylo jinde a obnovitelé jednoty na veřejné scéně těžko prosazovali sokolské ideály vzájemné pomoci, svornosti a odpovědnosti.

S importem a masivní podporou liberální demokracie se také ve sportu a tělovýchově projeví problematičtější stránky kapitalistického ekonomického systému, od masivní podpory individualismu a masového konzumu přes

přílišné spoléhání na racionalitu volného trhu a tržního hospodářství až k přehnanému důrazu na samofinancování neziskových aktivit včetně sportu a tělovýchovy. V některých sportovních disciplínách tak došlo k velmi rychlému rozevření nůžek mezi amatéry a profesionály, mezi mládežnickým a vrcholovým sportem. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, působící pod tímto názvem od roku 1988, nepřišlo bohužel dodnes s komplexní, ucelenou koncepcí rozvoje sportu a tělovýchovy, zahrnující všechny věkové skupiny i sportovní odvětví, a to v celém rozsahu působnosti státních institucí, nepočítáme-li zákon o podpoře sportu, který řeší především finanční otázky. Zapomíná se však na účelnou celoplošnou podporu sportu a tělovýchovy dětí a mládeže, z nichž mohou – ale také při nedostatečné podpoře nemusí – vyrůst vrcholoví sportovci a reprezentanti. Pražské územní plánování je v pražských poměrech spíše ve vleku dílčích soukromých zájmů – čest výjimkám – než v rukách nezávislých osobností se smysluplnou představou o budoucnosti města, ve kterém by měly být pro sport a tělovýchovu vyhrazeny přiměřeně velké a dobře dostupné plochy.

Na druhé straně začalo – v souvislosti se zvyšujícími se požadavky na výkon v zaměstnání a vzrůstajícím zájmem o vlastní zdraví – mnohem více Pražanů včetně seniorů aktivně odpočívat prostřednictvím sportu a tělovýchovy. Stačí připomenout rostoucí kilometráž cyklostezek ve městě i okolí, oblibu severské chůze nebo množství nových fit center, posiloven a areálů zdraví. Popularitu získaly nejen sporty dříve poněkud podezřelé nebo opomíjené, které se mohly v nových podmínkách intenzivněji rozvíjet (softbal, golf, automotosporty nebo paragliding), ale také sporty zapojené do světa byznysu a velkých peněz (fotbal, hokej, tenis a opět golf). Vytvořila se nová, vzájemně provázaná infrastruktura sportu, volného času, rekreační tělovýchovy a zdravého životního stylu, která je do jisté míry schopná kompenzovat stres z hektického života ve velkoměstě.

Na závěr je nutné napsat několik povzbudivých slov do budoucna, protože sport bez naděje na budoucí vítězství je jen dřina, pot a slzy. Minulost pražského sportu a tělovýchovy je bohatá na velké činy, které dokázali obyčejní lidé, když se spojili, hráli fair-play, nebáli se a po malých krocích došli až k cíli, i když to nějaký čas trvalo a přestože se jim častokrát nedostávalo peněz. Jsou to dobré vzory k následování a v dnešní, technologicky pokročilejší a hmotně zajištěnější době možná opravdu stačí jen držet se jednoduchého a jasného Tyršova hesla „Tužme se!“.

Petr Krajčí

Jedna z prvních sportovních staveb u nás, v níž se hrály míčové hry v rané podobě, byla postavena v letech 1568–1569 podle návrhu B. Wolmuta a U. Aostalise. Královská míčovna stojí nad Jelením příkopem uvnitř Královské zahrady. Podélná průčelí renesanční budovy dlouhé 80 m jsou členěna mohutnými sloupy a prolomena vysokými okny, zaručujícími dostatek světla pro hru. Vnější omítku zjemňují sgrafita s náměty ctností, živlů a svobodných umění. V 17. století se míčovna proměnila v jízdárnu a později ve skladiště. Na konci 2. světové války budova vyhořela a do dnešní podoby byla v letech 1950–1952 rekonstruována podle projektu P. Janáka. Dnes je využívána pro koncerty vážné hudby, kulturní a společenské akce.

- Adresa: Praha 1-Hradčany, Královská zahrada
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská Památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0924911N, 14.4012939E
- Doprava: tram „Pražský hrad“ 22
- Odkaz na internet: [cs.wikipedia.org/wiki/Míčovna_\(Pražský_hrad\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Míčovna_(Pražský_hrad))

Ke šlechtické kultuře pohybu patřilo jezdeckví a jízdárny, určené pro výcvik i zábavu. Hradní jízdárna stojí v severním, hospodářském předpolí Pražského hradu. K barokní jízdárně, která na přání císaře Leopolda I. nahradila starší z roku 1572, patřil hospodářský dvůr se stájemi. Podle návrhu J. B. Matheye z roku 1694 ji postavil M. Canevalle. Obdélná stavba o rozměrech 92 x 40 metrů s valbovou střechou a malými kruhovými okny v roce 1760 vyhořela. Poté dostala nový strop, který se dochoval dodnes, ale již koncem století přestala sloužit původnímu účelu a stalo se z ní skladiště. V letech 1948–1950 ji P. Janák rekonstruoval na jednu z největších pražských výstavních sání, dalšími úpravami podle návrhu ateliéru L. Lábuse prošla v letech 1998 a 2005.

- Adresa: Praha 1-Hradčany, Prašný most čp. 53
- Přístupnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0923583N, 14.3978861E
- Doprava: tram „Pražský hrad“ 22
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Jízdárna_Pražského_hradu

Valdštejnská jízdárna je součástí raně barokního palácového komplexu, postaveného v letech 1623–1630. Pro vévodu Albrechta z Valdštejna jej navrhli G. B. Pieroni, A. Spezza a N. Sebregondi. Monumentální obdélná budova jízdárny o ploše téměř 900 m² s valbovou střechou uzavírala rozsáhlou palácovou zahradu a s palácem byla spojena chodbou na úrovni 1. poschodí. Původní účel přestala plnit na konci 19. století. V držení rodu zůstal palác s jízdárnou do roku 1945, přičemž v období 1. republiky byla pronajímána automobilovým podnikům. V 50. letech minulého století byla jízdárna rehabilitována pro výstavní účely především pro Národní galerii. Zásadní rekonstrukcí prošla budova – jako součást sídla Senátu ČR – v letech 1997–2000.

- Adresa: Praha 1-Malá Strana, Valdštejnská 1/17
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0909419N, 14.4089631E
- Doprava: tram „Malostranská“ 2, 12, 15, 18, 20, 22; metro A „Malostranská“
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Valdštejnská_jízdárna

Bývalá nostická jízdárna, přirozená součást Nostického paláce a skromnější obdoba jízdárny Valdštejnské, byla zřízena po roce 1768 z podnětu F. A. Nostitze. Vznikla na místě rozparcelované malostranské zahrady využitím staršího renesančního domu a pozdně barokní dostavbou. Zahrnovala jízdářenský sál, konírny a další obslužné místnosti. Palácový komplex spoluutvářející barokní urbanismus Malé Strany byl konfiskován po roce 1945. Dnes slouží bývalá jízdárna, sousedící s veřejně přístupnou Nostickou zahradou, Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, z jízdářenského sálu s původním barokním krovem je gymnastická tělocvična o velikosti 13 x 26 metrů, z konírny pak učebna.

- Adresa: Praha 1-Malá Strana, Nosticova 4/468
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0847642N, 14.4064672E
- Doprava: tram „Hellichova“ 12, 15, 20, 22
- Odkaz na internet: www.ftvs.cuni.cz/FTVS-323.html

Sportovní historie Střeleckého ostrova sahá až k českému králi Karlu IV., za jehož vlády na ostrově cvičili městští střelci s luky a kušemi a konaly se zde střelecké soutěže. Pozdější pražští ostrostřelci z řad měšťanů stříleli již z palných zbraní. Dřevěnou přízemní střelnici měšťanských sborů nahradila klasicistní dvoupatrová budova s velkým společenským sálem a restaurací, postavená podle projektu J. Zobela z let 1811–1812. V roce 1882 se v ostrostřeleckém areálu uskutečnil pod vedením M. Tyrše I. všesokolský slet, přičemž jako šatny posloužila budova spolku. V 60. letech minulého století byla budova upravena pro lukostřelecký oddíl Start Praha, který odstranil i následky povodně v roce 2002.

- Adresa: Praha 1-Staré Město, Střelecký ostrov čp. 336
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0804769N, 14.4104931E
- Doprava: tram „Újezd“ 9, 12, 15, 20, 22; „Národní divadlo“ 2, 9, 17, 18, 22
- Odkaz na internet: lukostrelba.skstart.com

Malostranská sokolská tělovýchovná jednota byla založena v roce 1887 a již po deseti letech byla v listopadu 1897 kolaudována sokolovna s venkovními hřišti, volně stojící na úpatí Petřína, nedaleko Újezdu a dolní stanice lanové dráhy. Budova v historizujícím novorenesančním slohu s dlouhým hlavním průčelím, dvouúrovňovým hlavním sálem a dvěma bočními rizality byla postavena podle projektu pražských architektů A. Čenského a K. H. Kepky z roku 1896. Sokolovna byla rozšířena v roce 1922 nástavbou na bočních rizalitech podle plánů J. Kavalíra. Během německé okupace byla využívána jako vojenská nemocnice. Dnes má jednota šest sportovních oddílů, mezi nimiž si zaslouží pozornost oddíl moderní gymnastiky.

- Adresa: Praha 1-Malá Strana, U lanové dráhy 3/609
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0820147N, 14.4033503E
- Doprava: tram „Újezd“ 9, 12, 15, 20, 22
- Odkaz na internet: www.sokolmalastrana.cz

Ke sportu patří také hraní deskových i karetních her, jemuž se dařilo zejména v hostincích a kavárnách. Jedním z takových míst byla – a dodnes zůstala – kavárna v prvním patře původně obchodního domu „U Nováků“ s velkým sálem zaplněným kulečnickovými stoly i šachovými a karetními stolky. Secesní velkoměstský palác z let 1902–1903 s bohatou štukovou výzdobou průčelí, zabírající část rozsáhlého novoměstského bloku, navrhnul architekt O. Polívka, spoluautor Obecního domu. Po zřícení nárožní budovy v bloku byla v letech 1927–1929 vedle paláce postavena podle jeho návrhu rozsáhlá novostavba se železobetonovým skeletem, soustavou krytých pasáží v přízemí a rozsáhlým suterénem s divadelním sálem, která vyplnila uvolněnou parcelu.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Vodičkova 30/699
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0806850N, 14.4243356E
- Doprava: tram „Václavské náměstí“ 3, 5, 6, 9, 14, 24; metro A/B „Můstek“
- Odkaz na internet: www.dumunovaku.cz

Obdélná klasicistní budova Klárova ústavu slepců z poloviny 19. století se strohým průčelím, obráceným k Valdštejnské jízdárně, byla v letech 1906–1909 doplněna podle projektu architekta J. Piskače nárožním domem, mísícím prvky secese a historizujících slohů. Trojúhelníková stavební parcela si vynutila rozvinutí stavby do dvou křídel uličních a polozapuštěného zahradního křídla. Novostavba s malým vnitřním dvorem obsahovala slavnostní zasedací sál v podstřeší, kanceláře, dílny a také místnosti pro odpočinek a tělesnou výchovu chovanců včetně bazénu, umístěného v suterénu zahradního křídla. Klárův ústav se v roce 1932 přestěhoval do nové budovy v Krči, kde škola sídlí dodnes, a budova na Klárově dnes není využívána.

- Adresa: Praha 1-Malá Strana, nábřeží Edvarda Beneše 3, U Bruských kasáren 1/627
- Přístupnost pro veřejnost: ne
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0922253N, 14.4108636E
- Doprava: tram „Malostranská“ 2, 12, 15, 18, 20, 22; bus „Malostranská“ 194, metro A „Malostranská“
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Alois_Klar

Tyršovův dům, dnes opět sídlo České obce sokolské, je srostlicí renesančního Michnova paláce a klasicizující meziválečné novostavby. Palác s přílehlými pozemky a budovami zakoupili sokolové v roce 1921 a podle projektu F. Krásného byla nejdříve opravována palácová budova, ve staré zbrojnici byla zřízena restaurace. V letech 1923–1925 bylo dostavěno zahradní křídlo a vstupní část do ulice Újezd s jednoduchým průčelím a pasáží. Do mohutného hranolu zahradního křídla s mansardovou střechou umístil architekt velký tělocvičný sál s ochozem, pod něj plavecký bazén o rozměrech 20 x 10 m a nad něj ubytovací prostory prosvětlené vikýři. Na místě zbouraného vojenského objektu vzniklo letní cvičiště o rozměrech 60 x 100 m, navazující na zahradní průčelí paláce.

- Adresa: Praha 1-Malá Strana, Újezd 40/450, 42/452
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně přístupné
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Doprava: tram „Újezd“ 9, 12, 15, 20, 22
- Poloha / GPS: 50.0833136N, 14.4049797E
- Odkaz na internet: www.sokol-cos.cz

V duchu moderního klasicismu byl ve středu města postaven podle návrhu architekta E. Hniličky v letech 1925–1928 víceúčelový dům, který poté téměř dvacet let poskytoval ubytování třem stům svobodných mužů a kulturní a společenské vyžití pro všechny mladé. Palác velkoměstského typu s železobetonovou konstrukcí a moderním technickým vybavením kombinoval – podobně jako hotel AXA – ubytovací, společenské a tělovýchovné funkce v jednom. Sportovní aktivitě sloužila v suterénu plovárna s bazénem o velikosti 25 x 7 metrů, parní a sprchové lázně a sauna, v mezaninu tělocvična s běžeckou dráhou a šatnou a klubovny, na střešní terase bylo hřiště. Palác YMCA byl v roce 1991 vrácen jedné z nejstarších a největších mládežnických organizací na světě.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Na Poříčí 12/1041
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0889828N, 14.4312706E
- Doprava: tram „Náměstí Republiky“ 6, 8, 15, 26; metro B „Náměstí Republiky“
- Odkaz na internet: www.palacymca.cz

Český klub automobilistů se roku 1922 přejmenoval na Autoklub Republiky Československé a v roce 1925 zakoupil pro spolkové potřeby klasicistní činžovní dům v tehdejší Lutzově ulici. Budova byla v letech 1926–1929 přestavěna podle projektu P. Janáka. Strohý výraz uličního průčelí v duchu novoklasicismu vyvážil Janák v interiérech zdobností, materiálovou různorodostí i nepřímým osvětlením, navozujícími pocit intimnosti a reprezentativnosti. Veřejně přístupné bylo přízemí s restaurací, informační kanceláří a prodejnou, vyšší poschodí – se sloupovým sálem, klubovou knihovnou, tělocvičnou, kanceláři a byty zaměstnanců – zůstala určena členům klubu. Činnost Autoklubu, zakázaného po roce 1948, byla obnovena roku 1990 a nyní má spolek přes 10 000 členů.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Opletalova 29/1337
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0836911N, 14.4322775E
- Doprava: tram „Jindřišská“ 3, 5, 6, 9, 14, 24; metro C „Václavské náměstí“, „Hlavní nádraží“
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Autoklub_České_republiky, www.prostor-ad.cz/naprej/krest.htm

Pětipodlažní budova byla v blízkosti Karlova náměstí postavena v roce 1928 pro Plichtův tělovýchovný ústav. Návrh architekta F. X. Čtrnáctého a A. Parkmana se vyznačoval puristickým tvaroslovím včetně razantního, jednoduchého uličního průčelí. Budova poté patřila Českobratrské církvi evangelické, od roku 1995 zde sídlí Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy. V suterénu se nacházela rozlehlá tělocvična s galerií a reliéfy se sportovní tematikou od L. Šalouna, v níž byly v roce 1930 zahájeny pravidelné kurzy jiu-jitsu pro vysokoškoláky. Dnes je tam umístěna fakultní knihovna s volným výběrem. Interiéry domu byly pro potřeby fakulty citlivě upraveny, z ulice je dnes přímý vstup do kavárny Café Marathón.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Černá 9/646
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0788692N, 14.4180808E
- Doprava: tram „Myslíkova“ 5, „Lazarská“ 3, 5, 6, 9, 14, 24; metro B, „Národní“
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Evangelická_teologická_fakulta_Univerzity_Karlovy

V rušné ulici Na Poříčí nedaleko obchodního domu Bílá Labuť stojí v uliční zástavbě hotel Axa s bazénem. Funkcionalistický hotel vybudoval v roce 1932 stavitel a architekt Václav Pilc. V hotelu byl zároveň bazén 25 x 12 m se skokanskou věží a dvěma tělocvičnami. Koncepti sportovních zařízení, zejména bazénu se 6 plaveckými drahami, prosadila manželka stavitele Pilce Běla Friedlanderová. Po roce 1948 bazén přešel pod sportovní klub Rudá hvězda. Roku 1978 byla odstraněna skokanská věž a bazén začal chátrat. V restituci po roce 1989 byl celý komplex navrácen rodině stavitele Pilce. Obnovu původního hotelu i bazénu v roce 2015 navrhl architekt Rudolf Netík. Tradiční plavání v bazénu Axa tak zůstává zachováno.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Na Poříčí 40/1051
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0898086N, 14.4357425E
- Doprava: tram „Bílá Labuť“ 3, 8, 14, 24; metro B/C „Florenc“
- Odkaz na internet: www.axa-hotel.cz/historie, <http://www.bazenaxa.cz/>

Hotel Intercontinental byl postaven v roce 1974. Architektura ve stylu brutalismu vznikla v atelieru K. Filsaka. Přístavba Fitness Clubu probíhala v letech 1992–1995. Autoři dostavby K. Koutský a V. Leníčková umístili cca 2/3 programu v suterénu stávajícího hotelu. V místě původní zahrady situovali bazénovou halu, která architektonicky tvoří kontrast ke kubickým hmotám hotelu. Bazén neortogonálního tvaru má plochu 100 m². V zóně bazénu je whirlpool a relaxační plochy. Rozsáhlý provoz má spíše charakter wellness centra, celková plocha je přes 1 000 m². Posilovna, kardio zóna, sauny a relaxační provozy byly provedeny ve vysoké kvalitě interiéru a většinou jsou opticky propojeny s venkovní zahradou.

- Adresa: Praha 1-Staré Město, Pařížská 30/43
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0788692N, 14.4180808E
- Doprava: tram „Právnická fakulta“ 17; metro A „Staroměstská“

Stavba byla oceněna v roce 2011 Grand Prix Obce architektů. Autoři P. Burian, J. David a P. Malinský, kteří zvítězili v tendru na zpracování projektu, spolu se zadavateli iniciovali změnu zadání. Tělocvičnu nahradil vícepodlažní dům se startovními byty a malá tělocvična je polozapuštěná v jeho suterénu. Tělocvična má proto velikost volejbalového hřiště 22 x 11 m s výškou 6 m. Kromě parteru jsou ve vyšších podlažích malé startovní byty, jen v nejvyšším patře jsou mezonety. Nosný systém je monolitický lité železobeton. Fasáda je z lazurovaného sklovláknobetonu. Každý z boxů, které modulují stavbu, má mírně odlišný barevný odstín.

- Adresa: Praha 1-Nové Město, Lodecká 1/2112
- Přístupnost pro veřejnost: ne
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0917972N, 14.4322028E
- Doprava: tram „Bílá Labuť“ 3, 8, 14, 24; metro B/C „Florenc“
- Odkaz na internet: www.dam.cz/cs/portfolio/bytovy-dum-s-telocvicnou

Po pádu Bachova absolutismu byl z podnětu pražských politických a kulturních osobností založen čistě český tělocvičný spolek „Tělocvičná jednota pražská Sokol“. Na pozemku po zbořených novoměstských hradbách, věnovaném spolku J. Fügnerem, byla v roce 1863 postavena podle novorenesančního projektu architekta V. I. Ullmanna nejstarší sokolovna v českých zemích, postupně zkrášlovaná tematickou malířskou a sochařskou výzdobou. Dvoupodlažní, později „Fügnerův“, sál s ochozy a původně horním osvětlením doplňovala směrem do ulice obytná část. Budova byla později rozšířena – v roce 1912 o přístavbu s novou „Tyršovou“ tělocvičnou, v roce 1937 o obytnou budovu v Žitné ulici. Areál, dnes opět v majetku sokolské jednoty, byl v roce 2006 rekonstruován.

- Adresa: Praha 2-Nové Město, Sokolská 43/1437
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0767381N, 14.4286519E
- Doprava: tram „I. P. Pavlova“ 4, 6, 10, 11, 13, 16, 22; bus „I. P. Pavlova“ 148, 291, metro C „I. P. Pavlova“
- Odkaz na internet: www.sokolprazsky.cz

Kuželna byla součástí letního pavilonu, doplňujícího novorenesanční Gröbeho vilu, kterou si pražský továrník nechal postavit v letech 1870–1874. Vilu a přilehlou italizující zahradu s grottou navrhli A. V. Barvitijs a J. Schulz. V horní části anglického parku byl roku 1888 postaven podle Schulzova historizujícího návrhu dřevěný pavilon, koncipovaný jako letní herna – v interiéru zdobeném freskami byla střelnice, kuželna a šachové stolky. Před 1. světovou válkou byl pavilon odkoupen obcí a provozován jako zahradní restaurace, poté byl adaptován na jesle. Značně poničená stavba byla v letech 2007–2009 rekonstruována podle projektu ateliéru SGL Projekt, jedno z křídel bylo postaveno v soudobé kombinaci oceli a skla.

- Adresa: Praha 2-Vinohrady, Havlíčkovy sady čp. 2188
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0698122N, 14.4457100E
- Doprava: tram „Krymská“ 4, 22
- Odkaz na internet: www.sglprojekt.cz/cs/pavilon-havlickovy-sady-2,
www.pavilongrebovka.cz/o-nas/historie/

Tělocvičná jednota Sokol Vyšehrad vznikla již v roce 1890, ale teprve v letech 1931–1933 byla stavitelem F. Strnadem postavena na úpatí vyšehradské skály sokolovna, jejíž stupňovitě odskakující hmota elegantně vyplňuje stísněný pozemek. Nenápadná funkcionalistická budova s plochým průčelím i střechou, pečlivě vyváženou kompozicí okenních otvorů a nosnou železobetonovou konstrukcí, navržená významným pražským architektem F. Roithem, v sobě dodnes skrývá větší horní tělocvičnu s ochozem a bočním osvětlením, menší spodní sál, dvě posilovny, šatny a řadu kanceláří obrácených k řece. V téměř autentickém stavu, který bude ovšem vyžadovat modernizaci, se dožila znovuobnovení sokolské jednoty pod původním názvem.

- Adresa: Praha 2-Vyšehrad, Rašínovo nábřeží 24/65
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0661961N, 14.4156867E
- Doprava: tram „Výtoň“ 2, 3, 7, 17, 21
- Odkaz na internet: www.sokolvysehrad

Výstavba sokolovny podle plánů architekta F. Marka začala v roce 1938. Objekt byl navržen jako součást parku Riegrovy sady a je považován za největší sokolovnu na světě. Sálové prostory jsou v několika podlažích a mají cca 46 000 m². Komplex má plavecký bazén 25 x 10 m s 5 drahami a venkovní areál s atletickým oválem 400 m. Hlavní průčelí s vysokým sloupovým řádem do Polské ulice je ukázkou sportovního funkcionalismu. Budova byla dokončena během nacistické okupace pro německou armádu, Sokolu na Vinohradech patřila jen v letech 1946–1949. Potom přešla pod TJ Bohemians. V rámci restitucí byla navrácena Sokolu Vinohrady, denně je plně využívána pro sport, zvláště pro mládež.

- Adresa: Praha 2-Vinohrady, Polská 1a/2400
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0790028N, 14.4423586E
- Doprava: tram „Vinohradská tržnice“ 11, 13; bus „Na Smetance“ 135; metro A „Jiřího z Poděbrad“
- Odkaz na internet: www.sokolvinohrady.cz

Architektonický solitér v parku Folimanka byl vytvořen roku 1976 J. Siegelem (Sportprojekt). Je viditelný jak z parteru parku, tak i z Nuselského mostu. Stavba byla určena pro vrcholový vysokoškolský basketbal s kapacitou 600 sedících diváků. Přestože vznikla v normalizačním období, jde o zdařilou sportovní architekturu uplatňující na exteriéru i v interiéru rytmus mírně našikmených sloupů ocelové konstrukce, která je obalena skleněnou fasádou. Hala s hrací plochou ve vyšším patře je zastřešena ocelovými příhradovými nosníky. Šatny a doprovodné proozy jsou v přízemí. Interiér je doplněn výtvarnými díly (V. Preclík, K. Lhoták, Z. Němeček a další). Dodnes slouží svému účelu.

- Adresa: Praha 2-Vinohrady, Na Folimance 2/2490
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0669767N, 14.4318311E
- Doprava: tram „Svatoplukova“ 7, 14, 18, 24; „Nuselské schody“ 6, 11

Tělocvičná jednota Sokol Žižkov byla založena roku 1872 tradičně v hostinci. V hostincích a školních tělocvičnách pak sokolové cvičili až do roku 1898, kdy byla slavnostně otevřena dvoupatrová sokolovna s novorenesančními atikovými štíty. Budova postavená v letech 1897–1898 podle plánů stavitele F. Hodka stála pod svahem Vítkova, mezi železniční a v letech 1910–1977 i tramvajovou tratí. Od roku 1922 mohli sokolové cvičit také na letním cvičišti na úbočí Vítkova, spojeném se sokolovnou mostkem přes železniční trať. V roce 1933 připojili sokolové k západní straně historické budovy hranolovitou funkcionalistickou přístavbu se světlým keramickým obkladem a pěti tematickými reliéfy, s dvěma tělocvičnými sály a sálem pro loutkové divadlo.

- Adresa: Praha 3-Žižkov, Koněvova 19/929
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0875536N, 14.4555356E
- Doprava: tram „Lipanská“ 1, 5, 9, 15, 26; bus „Rokycanova“ 136, 175, „Tachovské náměstí“ 133, 175, 207
- Odkaz na internet: www.sokolzizkov1.cz

V roce 1946 se pod názvem Sokol Žižkov II oddělila část členské základny Sokola Žižkov I a vybudovala si v akci Z své sportoviště na Balkáně. Základem sokolovny se stal pavilon z Riegrových sadů, zakoupený od Sokola Vinohrady. Původní hala pro kolečkové brusle vznikla okolo roku 1900. Unikátní dřevěné obloukové nosníky s ocelovými táhly tvoří střední pole halového prostoru, litinové sloupy byly nahrazeny vyzděnými pilíři. Přenesení pavilonu řídil V. Kohout a původní halu doplnil o dva sály a provozy sokolovny zastřešené železobetonovými trámovými stropy. Po roce 1948 se stala sportovištěm Dynama Žižkov, pak měla název Spoje Praha. V současnosti je majetkem Sokola Žižkov II, postupně je opravována a historický sál využívají gymnasté.

- Adresa: Praha 3-Vysočany, Na Balkáně 21/812
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0952842N, 14.4888025E
- Doprava: tram „Chmelnice“ 1, 9, 11; bus „Balkán“ 109, 177, 182, 183, 195

Fotbalový klub Viktoria Žižkov vznikl roku 1909 a do roku 1928 měl hřiště na Ohradě. Odtud odešel až roku 1952 do nové lokality u Seifertovy ulice, kde je dodnes. Kapacita tribun je 5 600 sedících diváků. Avšak další rozvoj stadionu ve stísněném městském prostředí, s nevhodnou orientací herní plochy vůči světovým stranám, není reálný. Kvalita prostředí je dobrá uvnitř, vně neodpovídají tribuny prostorově ani vzhledem potřebám veřejného prostoru v centrální části města. Není vyřešena potřebná kapacita dopravy v klidu. Nabízí se řešení, aby se jeden stadion stal místem ligových utkání několika fotbalových klubů ve městě, jako je tomu v zahraničí.

- Adresa: Praha 3-Žižkov, Seifertova 10/2871
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0844983N, 14.4450964E
- Doprava: tram „Husinecká“ 5, 9, 15, 26; bus „Náměstí Wilsona Churchilla“ 135; metro C „Hlavní nádraží“
- Odkaz na internet: www.fkvs.cz

Více než sto let odolává vltavským povodním hranolovitá dřevostavba Českého Yacht Klubu, stojící na úzké kose chránící podolský přístav pod Vyšehradem. Budova s nosnou trémovou konstrukcí, kamennou podezdívkou a nízkou sedlovou střechou byla postavena v roce 1912 podle projektu stavitele Šamonila na místě dřevěné klubovny z roku 1909, která nahradila původní plovoucí klubovny z roku 1895. Strohá ornamentika geometrické secese je čitelná v kontrastu bílých okenních rámců a léty ztmavlého palubkového obkladu. Srdcem domu je klubovna s výraznými okny v prvním patře, rozšířená v roce 1937. Původní jsou také dva lodní výtahy z roku 1912 a 1932. Mezi účastníky olympiády ve Stockholmu v roce 1912 bylo také osm členů Yacht Klubu, kteří na půdě olympijského výboru přispěli k uznání Čechů jako samostatného národa.

- Adresa: Praha 4-Podolí, Podolské nábřeží čp. 1148
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0612117N, 14.4172928E
- Doprava: tram „Podolská vodárna“ 2, 3, 17, 21; bus „Podolská vodárna“ 134
- Odkaz na internet: www.cyk.cz

Po jedenácti letech od založení jednoty v roce 1888 si sokolové z Nuslí postavili sokolovnu v historizujícím duchu. S bouřlivým vzrůstem členstva po první světové válce se spolek vyrovnal odprodejem budovy a stavbou rozsáhlejší sokolovny na pozemku na horním konci nového náměstí vedle nuselské radnice. Stavba se sedlovou střechou, která pohledově náměstí ukončovala, byla postavena v letech 1924–1925 v duchu moderního klasicismu. Autoři projektu – V. Řezníček a F. Vejdovský – přičlenili k typicky sokolské tělocvičně s jevištěm a galeriemi prostory pro kulturní a osvětovou činnost a restauraci. Členitý objem i řada architektonických detailů byly časem zjednodušeny do dnešní poněkud strohé podoby. Po roce 1989 byla budova sokolům vrácena.

- Adresa: Praha 4-Nusle, Na Květnici 1a/700
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0611606N, 14.4393169E
- Doprava: tram „Palouček“ 18, „Nuselská radnice“ 18; bus „Palouček“ 193, „Nuselská radnice“ 193
- Odkaz na internet: www.tjsokolnusle.cz

Samostatná sokolská jednota byla v novém zahradním městě založena v roce 1928 a již v roce 1932 se řešila stavba nové budovy a zakoupení pozemku pro letní cvičiště. Svépomocí, z půjček a darů členů a příznivců, se podařilo postavit v severozápadní části Spořilova během roku 1933 novou sokolovnu podle návrhu stavitele B. Kohouta. Jednoduchá budova s vyzdívanou železobetonovou kstrou skrývala velký tělocvičny sál s promítací kabinou, z výnosů filmových představení byly spláceny půjčky. Sokolové ze Spořilova a Roztyl tak získali důstojný stánek pro tělovýchovnou činnost, společenské akce a představení loutkového a ochotnického divadla. Během dalších let byl původně jednoduchý tvar sokolovny znejasněn nejrůznějšími přístavky.

- Adresa: Praha 4-Záběhlice, Severozápadní VI čp. 1668
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0437653N, 14.4741844E
- Doprava: bus „Starý Spořilov“ 138
- Odkaz na internet: www.sokol-sporilov.cz

Členové michelské sokolské jednoty, založené v roce 1887, cvičili padesát let v nejrůznějších provizoriích, než se těsně před začátkem druhé světové války dočkali vlastní budovy. Michelská sokolovna, postavená u Botiče na úpatí Tyršova vrchu v letech 1937–1938 podle projektu J. Kučery, byla ovšem nedlouho poté zabrána německým Nacionálněsocialistickým motoristickým svazem. Řada sokolů navíc zaplatila nacistickou okupaci životem, což připomíná pamětní deska na průčelí. Moderní stavba v pozdně funkcionalistickém duchu, s výrazným vstupním průčelím ve vysokém řádu, klasickým velkým sálem s jevištěm a galerií a řadou menších prostorů pro nejrůznější tělovýchovné a pohybové aktivity, patří od roku 1991 opět sokolům.

- Adresa: Praha 4-Michle, Pod Stárkou 4/36
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0573094N, 14.4513011E
- Doprava: bus „Michelská“ 124, 139, 150, 196
- Odkaz na internet: www.sokol-michle.cz

Objekt byl vybudován v roce 1956 jako 8letá střední škola na Reitknechtce. Projekt stavby vypracoval v roce 1953 K. Marek. Architektura v duchu socialistického realismu se vyznačuje stanovými střechami nad jednotlivými budovami souboru, pravidelnými rytmy oken ve fasádách, často doplněných zdobením fasády. Tělocvična školy s rozměry 12 x 24 m je vymezena monolitickým skeletem s vnějšími poli sloupů nesoucími trémovou železobetonovou desku. Nad ní je krovová soustava stanové střechy s taškovou krytinou. Hmota přízemní tělocvičny je propojena s objektem školy spojovacím traktem se šatnami a kabinety pro tělovýchovu. V současné době je tělocvična s venkovním sportovním hřištěm součástí ZŠ Sdružení.

- Adresa: Praha 4-Nusle, Sdružení 2a/1080
- Přístupnost pro veřejnost: ne
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0547117N, 14.4432467E
- Doprava: tram „Na Veselí“ 18; bus „Sdružení“ 188

Stadion vznikl v místě bývalého lomu pod svahem Kavčí hory v roce 1965 podle projektu R. Podzemného, který zvítězil v architektonické soutěži díky unikátní urbanistické kvalitě návrhu a zasazení areálu do přírodního prostředí. Autor navazoval na tradice funkcionalismu a na svého učitele P. Janáka. Železobetonové zastřešení krytého 50m bazénu a skokanského bazénu s 10m věží má v řezu tvar vlny. Závodní bazény 25m délky mají 8 drah. Vlna střechy plynule přechází do venkovní tribuny pro 12 tisíc diváků u závodního 50m bazénu a 33m bazénu pro skoky. Areál 40 let nabízel v Praze jako jediný 50m bazén a skokanský bazén pro celostátní a mezinárodní plavecké soutěže. Venkovní koupaliště je doplněno toboganem.

- Adresa: Praha 4-Podolí, Podolská 74/43
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0516472N, 14.4172131E
- Doprava: tram „Kublov“ 2, 3, 17, 21
- Odkaz na internet: www.pspodoli.cz

Sportovní hala byla vybudována v roce 1982 původně jako sklad spartakiádních lehátek. Autorem byl J. Hruschka (Sportprojekt). Po skončení spartakiády 1985 byla dokončena jako sportovní hala s plochou 48 x 24 m určenou pro míčové hry (házená, florbal a další sálové sporty). V původním objektu byla restaurace, fitness a regenerace. V době její výstavby byla pokrokově řešena jako bezbariérová. Ocelové rámy typové haly Hustopeče na 24m rozpětí jsou po 6 metrových polích. V objektu byla posilovna, která je v nyní v provozní zóně fitness. V původních prostorách mimo halu jsou dnes sály pro aerobik a zumbu a pro stolní tenis. Objekt slouží plnohodnotně i dnes pro sportovní účely.

- Adresa: Praha 4-Nusle, Děkanská vinice I. 5/987
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0548639N, 14.4317133E
- Doprava: metro C „Pražského povstání“; bus „Pražského povstání“ 134, 193

Areály společnosti Hamrspport jsou příkladem ekonomicky prosperujícího privátního podniku se sportovní náplní. Pilotní tenisový areál byl budován od roku 1998 podle koncepce M. Kopřivy a I. Turčániho (atelier Akap, s.r.o.). První etapa s 8 tenisovými kurty a rekonstrukcí obytné vily obsahovala také objekt obdélníkového půdorysu se sdruženými krytými provozy fitness, šaten a restaurace dle projektu J. Špačka. Jde o specifickou architekturu dřevostavby s plochou stanovou střechou s dřevěnými pergolami po obvodě. V současnosti má areál 18 tenisových kurtů, 6 kurtů pro beach volejbal, 8 kurtů pro squash, hernu stolního tenisu a dvě tělocvičny. Venkovní zónu sportovišť v zimě zakrývají přetlakové haly.

- Adresa: Praha 4-Záběhlice, K Vodě 3/3200
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0531483N, 14.4861008E
- Doprava: bus „V Korytech“ 101, 188; „Měchenická“ 138

Do přelomu tisíciletí, kdy získal curlingový svaz ČR pozemky pro výstavbu haly, se curling nouzově provozoval na zimních stadionech. Speciální ledovou plochu se 4 drahami navrhla I. Kubešková. Modrá stavba, zapuštěná částečně za opěrnou zdi, není svým exteriérem příliš atraktivní. O to víc překvapí její čistý interiér s halou a restaurací (57 míst k sezení s vizuálním kontaktem na ledovou plochu). Curling totiž vyžaduje pro soutěžní klání přímý kontakt hráčů na restauraci v hale. Sport původem ze Skotska má zvláštní pravidla, kam patří i pozvánka poražených na drink. V interiéru budovy se výrazně uplatňují nosníky haly z lepeného dřeva, které vytvářejí zajímavý kontrast s ledovou plochou.

- Adresa: Praha 11-Chodov, Komárkova 12
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0370325N, 14.4802689E
- Doprava: metro C „Roztyly“; bus „Roztyly“ 135, 203
- Odkaz na internet: www.curlingpromo.cz

Obľiba prvého areálu Hamr v Záběhlicích umožnila realizovať druhé komplexne vybavené zariadenie Hamrsportu pre širokú športujúcu verejnosť. Areál je provozován v súčasnej podobe od roku 2005. V areáli je 9 tenisových kurtů, futbalové ihrisko s umelou trávou a 5 ihrísk pro beach volejbal. Dominuje mu dlhá hmota víceuúčelové haly s plechovou krytinou na streše, ktorá prechádza plynule v radiálnom zakrivení až do fasády. Do haly sa vejde až 20 kurtů pro badminton alebo florbalová či futsalová športovišťa. V objekte je půjčovna bruslí pro in line, v susedstve vedie podél Vltavy cyklostezka a trať pro in line. Působí zde také veslařský oddíl. Športovišťa je doplněno restaurací se 480 místy.

- Adresa: Praha 4-Hodkovičky, Vltavanů 1542
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0274786N, 14.4023539E
- Doprava: tram „Nádraží Braník“ 2, 3, 17, 21; bus „Nádraží Braník“ 106, 121, 253

V místě bývalé sportovní haly Brumlovka, která musela ustoupit administrativním objektům BB centra, byl v roce 2007 uveden do provozu luxusní wellness klub s bazénem. Autoři stavby J. Aulík a J. Fišer se museli vyrovnat s velmi stísněným pozemkem, objekt je proto vícepodlažní a doslova obestavěn vysokými hmotami. Do 2. patra budovy vede přímo z administrativních budov BB centra pěší lávka přes Vyskočilovu ulici. Z úrovně přízemí Brumlovky se návštěvníci pohybují po eskalátorech. V 1. patře jsou 3 kurty pro squash, ve 2. patře bazén s délkou 25 m a 5 drahami, z toho 4 jsou plavecké. Fasádu tvoří perforovaný trapézový plech prostřídaný s prosklenými plochami. Zapuštěná pobytová terasa simuluje pobyt venku.

- Adresa: Praha 4-Michle, Vyskočilova 2/1100
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0473981N, 14.4551981E
- Doprava: bus „Brumlovka“ 118, 124, 170

Nedaleko mohutného dopravního uzlu – křižovatky Mrázovka – stojí více než sto let novorenesanční sokolovna první smíchovské sokolské jednoty, založené již roku 1868. Novorenesanční budova z roku 1893, postavená po mnoha peripetiích na pozemku odkoupeném od smíchovské obce, je včleněna mezi činžovní domy, přičemž hmota velkého sálu s typickým průběžným ochozem zabírá podstatnou část vnitrobloku. V budově s řadou dochovaných uměleckořemeslných prvků je k dispozici také malý sál se zrcadlovou stěnou, posilovna a loutkové divadélko. Sokolská jednota dnes spravuje i nedaleké letní cvičiště Mrázovka, otevřené v roce 1924 a revitalizované včetně Brány borců v letech 2014–2015, s tenisovou halou, kurty a venkovními hřišti.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Plzeňská 27/168
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0720972N, 14.3964844E
- Doprava: tram „Bertramka“ 9, 10, 15, 16, 21; metro B „Anděl“
- Odkaz na internet: www.tjsis.cz

Umělý ostrov Císařská louka byl vybudován v roce 1907 jako skládka vytěženého materiálu během výstavby přístavu císaře Františka Josefa I. na smíchovském břehu. Do názvu se louka dostala z původní Královské louky na smíchovském břehu, kde se konala v roce 1297 svatba krále Václava II. Po válce se v 50. letech na břehu 1,7 km dlouhého ostrova zbudovaly tribuny vodních sportů s cílovou věží, jež měly sloužit areálu pro budoucí veslařské ME v Praze roku 1961, které se nakonec nekonalo. Dnes je ostrov cílovým místem sportovců, je zde jezdecký areál s krytou halou a řada menších sportovních areálů.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Císařská louka
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0549172N, 14.4128100E
- Doprava: tram „Lihovar“ 4, 5, 12, 20; přívoz „Císařská louka“

Dnes už jen několik ikonických scén z prvorepublikových filmů připomíná čilý ruch okolo bazénu, citlivě zasazeného do středu bývalého vápencového lomu. Vilová čtvrť, kterou na přelomu 20. a 30. let minulého století vytvořil na nepřístupném ostrohu stavební podnikatel V. Havel, byla typická moderním životním stylem včetně sportu. Plavecký stadion Českého plaveckého klubu, navržený V. Kolátorem, zahrnoval bazén 50 x 18 metrů, železobetonovou skokanskou věž s plošinami ve výšce 5 a 10 m a tribuny až pro 3 000 osob. To vše bylo spojeno schodištěm a malým výtahem s proslavenou restaurací na barrandovských terasách. Stavbu provedla v letech 1930–1931 firma Brázdil a Ješ. Od roku 1955 je bazén mimo provoz a chátrá.

- Adresa: Praha 5-Hlubočepy, Zbraslavská
- Přístupnost pro veřejnost: nepřístupné
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0369181N, 14.4024681E
- Doprava: tram „Hlubočepy“ 4, 5, 12, 20; bus „Hlubočepy“ 120, 128
- Odkaz na internet: www.barrandov1928.cz

Košířská sokolská jednota byla založena v březnu 1885 v hostinci „V Brantovně“ v osadě Budánka, v sálech místních hostinců se cvičilo až do roku 1895. Poté byl využíván sál tančírny v populární výletní restauraci, kterou při úpravě původně zámeckého parku na Klamovce vybudoval M. Hlaváček, sokolský starosta Košíř. Od roku 1910 byla sokoly využívána tělocvična v nové škole na Plzeňské třídě. V roce 1931 byla Klamovka prodána místní sokolské jednotě a za necelých pět měsíců roku 1932 byla zanedbaná novorenesanční restaurace přestavěna na sokolovnu, vzniklo letní cvičiště a moderní kryté tenisové kurty. V jednoduchém kvádru s prvorepublikovým plochým průčelím a několika plastikami sokolů bychom dnes původní zámeček poznali velmi obtížně.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Klamovka čp. 2051
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0714400N, 14.3776300E
- Doprava: tram „Klamovka“ 9, 10, 15, 16, 21; bus „Klamovka“ 123, 149, 167, 191
- Odkaz na internet: www.sokolkosire.cz

Radotín je spojován s cementářským prachem a továrnami, nicméně tělovýchově se zde od konce 19. století opravdu dařilo. Kromě sokolské jednoty, založené v roce 1888, v Radotíně od roku 1902 působila Dělnická tělovýchovná jednota (DTJ), obě s řadou sportovních oddílů. V rámci meziválečného rozvoje obce byla postavena a v červenci 1932 slavnostně otevřena také přísně symetrická budova sokolovny s výrazným středovým rizalitem, navržená a provedená sokolem a místním stavitelem H. Svobodou. Uvnitř i na přilehlém venkovním hřišti se provozovala celá řada sportovních disciplín včetně veřejných sokolských vystoupení. Sokolská jednota byla obnovena v roce 1991 a areál dnes využívají také jiné sportovní organizace.

- Adresa: Praha 16-Radotín, Vykoukových 2/622
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 49.9880125N, 14.3623856E
- Doprava: bus „Pod Říhákem“ 245, bus „Nádraží Radotín“ 120, 244, 245, 255, 309, 313
- Odkaz na internet: www.mcpraha16.cz/Sport.html, www.sokol-radotin.cz

Historie golfu v Praze se datuje od roku 1926, kdy byl ustaven golfový klub v Motole na pozemcích vojenského cvičiště v místě dnešní nemocnice Na Homolce.

Na místě klubovny, přenesené v roce 1938 na golfové hřiště do Klánovic, se roku 1940 postavila sokolovna. Golf v Motole se pak datuje až od roku 1969, kdy se na protilehlém svahu na cvičišti vojenských kateder vysokých škol v Motole vybudovalo 18jamkové hřiště, které se provozuje dodnes. Jeho navrhovateli byli K. Pilát, J. Dauš a F. Pennink. Výstavba probíhala v akci Z. Až do poslední dekády tisíciletí to bylo jediné golfové hřiště v Praze.

- Adresa: Praha 5-Motol, Goldscheiderova
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0619200N, 14.3383900E
- Doprava: tram „Vozovna Motol“ 9, 10, 16
- Odkaz na internet: www.gcp.cz

Plavecký bazén Motorletu a jeho sportovní hala byly vybudovány v roce 1976 podle projektu architekta Bárty. Celou realizaci zajišťoval státní podnik Armabeton. Tehdejší architektonické řešení vzniklo v integrované provozní koncepci podobně jako bazény a haly Slavie v Edenu. Monolitická vana bazénu i konstrukce zastřešení halových prostorů jsou tektonické a formově velmi zdařilé. Závodní bazén má 6 drah a rozměr 25 x 12,5 m. Sportovní hala 30 x 17 m pro basketbal a odbíjenou má tribunku s 350 místy. Součástí provozu je sauna, whirlpool, později i venkovní masážní bazén 13 x 7 m z nerezové oceli.

- Adresa: Praha 5-Radlice, Radlická 298/105
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0581700N, 14.3908600E
- Doprava: tram „Radlická“ 7; metro B „Radlická“

V lokalitě byla v roce 1980 realizována nová sportovní hala TJ Tatra Smíchov podle projektu Z. Staška.

V roce 1991 došlo k transformaci sportovního klubu Tatra na SK Smíchov a v roce 1994 přešla sportovní hala pod společnost Erpet Group, a. s. Ta využila halu s velkým rozpětím ocelové konstrukce a tribunami diváků pro vložení golfových provozů. Nabízí se zde dvoupodlažní driving range se 14 odpališti, putting green, 6jamkové hřiště pro krátkou hru a 4 golfové simulátory. Součástí letní nabídky je rekreační bazén s travnatou plochou a široká nabídka gastronomických služeb pro návštěvníky klubu i pro veřejnost.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Strakonická 4/2860
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0643164N, 14.4109658E
- Doprava: tram „Plzeňka“ 4, 5, 12, 20

Dráhová cyklistika se v 80. letech minulého století stěhovala do krytých hal, a tak do areálu VŠ Praha v Motole s přetlakovou halou vyprojektoval v roce 1986 K. Cibula vestavbu cyklistické dráhy. Musela se přizpůsobit rozměrům stávající haly, proto vznikla dráha délky 153,8 m a sklonu 52°. Dřevěná konstrukce s palubovou dráhou je používána dodnes. V roce 2004, po dožití přetlakové haly, rozhodl Český svaz cyklistiky o její náhradě vytápěnou halou ze zateplených polí textilní membrány. Nosná konstrukce haly je ocelová, příhradová. Do nové haly v Motole se přemístilo sídlo Českého svazu cyklistiky. Pro realizaci krytého velodromu s mezinárodními parametry UCI (dráha délky 250 m) se strategický partner hledá.

- Adresa: Praha 5-Motol, Nad Hliníkem 4/1186
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0650692N, 14.3513397E
- Doprava: tram „Poštovka“ 9, 10, 16

Závodiště bylo vybudováno v roce 1906. Tehdejší secesní architektura akcentovala drobnější členění hmoty s využitím hrázděného zdiva. Na rozdíl od Ascotu, kde byly drobné stavby zachovány, došlo v Chuchli v roce 1985 k jejich likvidaci. Autory návrhu nové tribuny byli A. Buchta a J. Jirka. Monoblok nové tribuny pro 4 000 diváků dal prostoru úplně jiné měřítko. Z pohledu architektonických hodnot to bylo selhání a ztráta původní stavební podstaty výrazně ovlivnila atmosféru závodiště. Výstavba nového závodiště byla dokončena v roce 1991. Cíl, plastika od V. Bláhy, byla bohužel v nedávné době odstraněna.

- Adresa: Praha 5-Velká Chuchle, Radotínská 34/69
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0089964N, 14.3894586E
- Doprava: bus „Závodiště Chuchle“ 244

Areál bývalé parní Radlické mlékárny byl provozován v letech 1872–1995. V rámci konverze realizované podle návrhu J. Stříteckého a M. Krupauera (atelier 8000) vznikl administrativní objekt do ulice Nádražní, bývalá výrobní zóna směrem ke Strakonické byla zachována a konvertována na wellness areál Factory Pro. Vestavba provozů wellness do bývalých budov se zdařile vyrovnala s nároky sportovních provozů. Sportovní dispozice komerčního wellness obsahuje především nadstandardní rozsah suchých provozů včetně velkého prostoru kardio a provozy jsou navíc doplněny o squash, ricochet a prostory pro badminton. V mokré zóně je bazén a saunové provozy. Interiéry wellness mají vysoký architektonický standard.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Rozkošného 1/896
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0618108N, 14.4104494E
- Doprava: tram „Smíchovské nádraží“ 4, 5, 12, 20; bus „Smíchovské nádraží“ 105, 118, 125, 129, 172, 196, 197, 241, 244, 253, 314, 317, 318, 320, 321, 334, 338, 361, 390; metro B „Smíchovské nádraží“

Administrativní objekt s loděnicí se nachází na náplavce pražského nábřeží na Smíchově. Byl vybudován v roce 2000 na místě dřívější loděnice podle projektu autorů P. Koláře a A. Lapky (ADR). Stavba má pravouhlý půdorys, jedno podzemní a dvě nadzemní podlaží. Základními materiály je kombinace betonu a oceli doplněná dřevěnými prosklenými fasádami. Směrem k Nábřežní ulici jsou plné fasády členěny rytmem kruhových oken. V interiérech jsou provozy přímo propojeny s venkovním prostředím nábřeží a řeky pomocí posuvných oken a lávek s dřevěnými rošty. Přízemní terasa také spojuje stavbu s řekou.

- Adresa: Praha 5-Smíchov, Nábřežní 2/87
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0745767N, 14.4097136E
- Doprava: tram „Arbesovo náměstí“ 9, 12, 15, 20; bus „Arbesovo náměstí“ 176
- Odkaz na internet: www.adr.cz/realizace/6/56/Veslarsky-klub-Slavia-Praha

Sokol Dejvický byl založen v roce 1888 a od roku 1905 již sokolstvo stabilně cvičilo v nově vybudovaném tělocvičném sále v přístavbě nárožního hostince U krále Jiřího. V roce 1921 majitel přístavbu i s tělocvičnou jednotě odprodal. Již v roce 1925 musela být plochou nedostačující tělocvična rozšířena, což zvýšilo napjatou finanční situaci spolku. Penězi, půjčkami i stavebním materiálem tehdy pomohli členové jednoty a mecenáši. Moderní světlá tělocvična o ploše téměř 300 m² s galerií, jevištěm a reliéfy Tyrše a Fügnera byla slavnostně otevřena v prosinci 1925. Později byl zazděn původní hlavní vstup, nad nímž vznikl malý tělocvičný sál. Obnovená jednota má dnes celkem 17 oddílů sokolské všestrannosti nebo pro jednotlivé sporty.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Bubenečská 4/181
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0983300N, 14.404700E
- Doprava: tram „Hradčanská“ 1, 2, 8, 18, 20, 25, 26; bus „Hradčanská“ 131, 184; metro A „Hradčanská“
- Odkaz na internet: www.sokoldejvice.cz

Sokolská jednota ve Střešovicích vznikla v roce 1885. Sokolovna, přestavěná stodola usedlosti Andělka z roku 1756, se otevřela v roce 1922. Po roce 1948 proslavil klub Tatraň Střešovice ženský extraligový oddíl odbíjené (několikrát mistryně republiky). Součástí areálu se v roce 1982 stala hala 48 x 24 m, původně projektována Sportprojektem jako sklad lehátek pro spartakiádu 1985. Pro zastřešení se využila ocelová rámová konstrukce typové haly. Kryté stavby obsahují ještě dvě menší tělocvičny 23 x 12 m a 18 x 7 m, v areálu je i zóna venkovních sportovišť, kde jsou 2 kurty odbíjené, 5 kurtů pro beach volejbal a kurt pro tenis. Architektonické řešení sportovní haly odpovídá duchu normalizačního stavitelství 80. let.

- Adresa: Praha 6-Střešovice, Sibeliova 51/368
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0911078N, 14.3769053E
- Doprava: tram „Ořechovka“ 1, 2; bus „Norbertov“ 108

Příměstské Řepy se začaly rozvíjet po zavedení železnice ze Smíchova v roce 1872. V roce 1910 byla ustavena sokolská jednota, cvičilo se v sále hostince. Po první světové válce byl v Řepích založen nejen sokolský divadelní soubor, ale také dělnická i katolická tělocvičná jednota a fotbalový klub. Po výpovědi z místního hostince byla úsilím členů postavena nová sokolovna, slavnostně otevřená v září 1929. Navržena byla podle léty ověřeného principu – zděná budova s výrazným štítem, velký sál pro tělovýchovnou činnost, společenské akce a divadelní představení, s malou postranní galerií a jevištěm a samozřejmě restaurace. Fotbalový klub se s řepským Sokolem sloučil v roce 1937, činnost Sokola byla obnovena po roce 1989.

- Adresa: Praha 6-Řepy, Na Chobotě 2b/125
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0680136N, 14.2950617E
- Doprava: tram „Sídliště Řepy“ 9, 10, 16; bus „Sídliště Řepy“ 164, 180, „Škola Řepy“ 164
- Odkaz na internet: www.sokolrepy.cz

Přírodní koupaliště v Divoké Šárce vzniklo v roce 1930 u rybníčku v sousedství Šáreckého potoka, který rybník napájel. Později zde byly vybudovány dva sousedící bazény pro plavce, které mají lichoběžníkové půdorysy. Velikost každého je cca 30 x 15 m. Hloubka v bazénech je 1,6 m. Voda je přírodní, přímo z potoka, pro děti je k dispozici brouzdaliště. Na koupališti se nachází malý tobogan a hřiště. Převlékárny jsou pro letní provoz dostačující, je zde i malé občerstvení.

- Adresa: Praha 6-Liboc, Divoká Šárka ev. č. 8/2
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0991742N, 14.3186314E
- Doprava: tram „Divoká Šárka“ 20, 26; bus „Divoká Šárka“ 108, 119, 142, 191

Na okraji dejvického zeleného pásu byly podle vítězného soutěžního návrhu J. Gillara postaveny v letech 1931–1934 „francouzské školy“, sdružující mateřskou a obecnou školu, lyceum a internát. Tento manifest funkcionalistické architektury a moderních hygienických standardů se stal vzorem pro výstavbu dalších školních budov. Zásady moderní architektury ztělesňovala hlavně funkční oddělenost jednotlivých křídel, přičemž tělovýchovný blok s křivkovou střechou obsahoval dvě dokonale prosvětlené a větrané tělocvičny, z nichž horní, menší, s galerií, mohla zároveň sloužit jako divadelní sál. Žáci tříd obecné školy v dalším křídle se mohli za příznivého počasí učit pod širým nebem na přilehlých terasách. V roce 2006 prošly budovy celkovou rekonstrukcí.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Bílá 1, Božkova 3/1784
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1052942N, 14.3872211E
- Doprava: tram „Lotyšská“ 8, 18; bus „Na Santince“ 131
- Odkaz na internet: www.zsbila.cz/skola

Nedaleko od dejvického vysokoškolského areálu byla v letech 1935–1937 postavena podle návrhu E. Linharta budova Státního reálného gymnázia. Sevřený objem pozdně funkcionalistické železobetonové stavby, tvořený na sebe kolmými křídly, byl podpořen strohostí světlých omítkových ploch a pravoúhlými dělenými okny. Na střeše dvou tělocvičen v přízemí, připojených k jižní straně vstupního bloku, byla venkovní terasa. Možnost sportovního využití měli studenti také na venkovních hřištích v jižní části pozemku, odcloněných od dopravního ruchu budovou školy. Gymnázium, které neslo v letech 1937–1939 jméno Hany Benešové, je předobrazem typizovaných, dobře řešených středních škol ze šedesátých let minulého století.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Gymnasijní 3, Evropská 33/330
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0999406N, 14.3869308E
- Doprava: tram „Thákurova“ 20, 26, „Dejvická“ 20, 26; bus „Dejvická“ 107, 116, 143, 147, 149, 160, 180, 340, 350, 355; metro A „Dejvická“
- Odkaz na internet: www.pedevropska.cz

Strahovský areál byl plánován jako sportoviště a celostátní sokolské sletišťe v místě bývalých lomů, které se po zastavení těžby staly cvičišťem rakousko-uherské armády. Sokolské hnutí zakoupilo území od hlavního města Prahy. Výstavba sportovního areálu Strahov probíhala od roku 1926 podle urbanistického plánu A. Dryáka, který zvítězil v soutěži na ústřední celostátní areál Sokola na Strahově. Kompozice s hlavní osou ve směru V–Z umístila do těžiště území Sletové cvičišťe s plochou 300 x 200 m a tribunami diváků po obvodu, sportovní stadiony na západě a severu a na východě potom nástupovou plochu pro cvičence obklopenou šatnami. V severním prostoru byla jako solitérní stavba vedle tzv. Malého stadionu vybudována nová funkcionalistická tělocvična autorů F. Balcárka a K. Koppa. Oba architekti, kteří od počátku výstavby spolupracovali s A. Dryákem, se po jeho smrti ujali dostavby, a tím se udržela Dryákova prostorová kompozice na Strahově dodnes. Všechna dočasná sportoviště a sokolské stavby v území byly postupně přebudovány na trvalé. Pro areál se stal důležitým roku 1965, kdy se na východní straně areálu přebudovaly šatny cvičenců na vysokoškolské koleje a postavila se betonová východní tribuna. A dva roky poté průvod studentů z kolejí na Strahově nastartoval proces Pražského jara 1968. Významné stadiony a sportovní stavby areálu Strahov jsou popsány samostatně. V současnosti je bohužel celý sportovní areál ohrožen, velký stadion chátrá a je nutné najít řešení, než se toto urbanisticky, architektonicky a historicky vysoce hodnotné prostředí změní na ohromný sportovní brownfield.

Stadion je v západní části sportovního areálu Strahov. Sokolský atletický a fotbalový stadion se zemními tribunami pro stojící diváky byl vybudován v roce 1931 podle konceptu A. Dryáka (realizovali F. Balcárek a K. Kopp). Nejvýraznější byla železobetonová západní tribuna. V letech 1975–1978 byl přestavěn pro potřeby ME v atletice podle projektu P. Kutnara a S. Zemana (KPÚ Praha). S tréninkovým stadionem Přátelství byl propojen dvěma mosty. Všechna místa byla k sezení, kapacita se snížila na současných 19 tisíc. Projekt obsahoval i sportovní halu a energocentrum. Pro spartakiádu v roce 1985 spojil východní tribunu stadionu Rošického prosklený most se Sletovým stadionem. Stadion slouží pro atletiku a kopanou.

- Adresa: Praha 6–Břevnov, Diskařská 3/2120
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0805339N, 14.3837783E
- Doprava: bus „Diskařská“ 149, 191

Stadion je s 6 ha plochy největší na světě. V době sletů a spartakiád zde bývalo přes 200 tisíc diváků a denně se vystřídalo až 100 tisíc cvičenců. Během těchto akcí se musela Praha podřídit mimořádnému dopravnímu režimu. Výstavba probíhala v letech 1932–2000 podle koncepce z roku 1926, západní tribunu navrhl roku 1932 A. Dryák. Z doby po válce pochází severní a jižní tribuna charakteristická funkcionalistickým vysokým řádem průčelí F. Balcárka a K. Koppa. V roce 1965 byla vybudována východní tribuna (Z. Kuna, O. Honke-Houfek). Z období normalizace je propojení se stadionem Rošického mostem (M. Kopřiva, J. Louda, V. Mudra), z roku 1985 přístavba Školícího centra ČSTV J. Kalse a P. Štěpána. V roce 2000 zde AC Sparta vybuodovala fotbalová hřiště se šatnovým objektem J. Košťála (dočasná stavba).

- Adresa: Praha 6-Břevnov, Vaničkova 6/100
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0810625N, 14.3896531E
- Doprava: bus „Koleje Strahov“ 143, 149

V roce 1932 vyprojektovali F. Balcárek a K. Kopp sokolovnu v severní části areálu Strahov. Funkcionalistická stavba haly s bytem ředitele a 5 kanceláři vedení sportovního areálu Strahova byla uvedena do provozu roku 1934. Později se pro ni ujal název „korkárna“, důvodem byla korková podlaha sokolovny. Po roce 1948 sloužila ČSTV jako tělocvična. Po roce 1989 je postupně využívána pro squash, později chátará. V roce 2000 je rekonstruována pro beach volejbal a vznikly zde první 3 vytápěné pískové kurty v ČR. Areál se 4 dalšími venkovními kurty je v současnosti významným centrem českého beach volejbalu.

- Adresa: Praha 6-Břevnov, Chodecká 1230
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0833319N, 14.3834325E
- Doprava: bus „Koleje Strahov“ 143, 149
- Odkaz na internet: www.beachpraha.cz/historie-telocvicny-1230

Osudy Strahova jsou od založení sportovního areálu spjaty s osudem jeho Sletového stadionu. Vedení ČSTV po roce 1948 rozhodlo o pořádání spartakiád v pětiletých cyklech. Organizace ČSTV, školy i armáda na ně nacvičovaly svá vystoupení, nejlepší cvičenci mohli vystoupit na Strahově. Bylo třeba přebudovat stávající šatny na potřebný komfort s odpovídajícím hygienickým zázemím. Zastavovací plán šaten a nástupiště cvičenců z roku 1926 byl zachován a v roce 1965 se dle návrhu F. Cubra, J. Hrubého, V. Formáčka a J. Kándla zrodily vysokoškolské koleje – 11 stejných ubytovacích bloků ve své koncepci přizpůsobené nárokům spartakiády (větší šíře chodeb včetně schodiště, sociální zařízení mimo pokoje). Později byl dobudován administrativní blok č. 1, nemocnice a menza. Koleje ČVUT fungují takto dodnes, kapacita je 4 800 studentů.

- Adresa: Praha 6-Břevnov, Vaničkova 7/315
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0798025N, 14.3904339E
- Doprava: bus „Koleje Strahov“ 143, 149

V jižním předpolí Slavnostní třídy mezi Sletovým stadionem a Stadionem E. Rošického byl roku 1988 vybudován sporthotel. Byl určený pro soustředění vrcholových sportovců a reprezentace, dnes běžný hotel. Architektura hotelu reagovala na režné zdivo protilehlého oblouku Sletového stadionu a zaoblený roh s věží. V zaoblení třípodlažní stavby je recepce a restaurace, pokoje jsou v kolmých křídlech. Hotel má kapacitu 60 lůžek. Autoři M. Kopřiva, D. Matějovská a J. Švec (Sportprojekt, středisko pro úpravy Strahova). V době výstavby odmítl dodavatel realizovat plášť z režných cihel, na fasádě jsou proto použity keramické obklady. Nápis a informační systém je dílem I. Adamíka. Hotel je v provozu.

- Adresa: Praha 6-Břevnov, Atletická 4/1113
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0790378N, 14.3849369E
- Doprava: bus „Diskařská“ 149, 191

Vilová čtvrť Hanspaulka je spojována s dvěma fenomény – nonkonformní hudbou a sportem. Samostatná sokolská jednota zde vznikla v roce 1933 oddělením od dejvického Sokola. Poblíž hanspaulského zámečku, původního sídla spolku, a přilehlého letního cvičiště bylo v roce 1939 rozhodnuto vybudovat novou sokolovnu podle návrhu F. Koláře. Tělocvičný sál měl sloužit také divadlu, předsálí restauračnímu provozu, šatny také loutkovému divadélku. Stavba, započatá v roce 1940, byla nacisty zastavena v roce 1941. Po konci války byla sokolovna dostavěna a 28. října 1946 slavnostně otevřena. Po roce 1989, po letech soudních sporů, byla budova vrácena sokolské jednotě. Dnes je možné sportovat také na sokolských tenisových kurtech na hraně Šáreckého údolí.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Na Hanspaulce 2/166
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1049192N, 14.3778767E
- Doprava: tram „Hadovka“ 20, 26; bus „Hanspaulka“ 131
- Odkaz na internet: www.sokol-hanspaulka.cz

Po roce 1989 se do areálu bývalé Vysoké školy politické přestěhovala z Tyršova domu Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy založená v roce 1953. Rozsáhlý, symetricky navržený areál školy pro teoretickou přípravu stranických kádřů, postavený podle návrhu architekta P. Bareše v letech 1949–1956 ve zvláštní směsici klasicismu a Sorely, se tak dočkal smysluplnějšího využití. Ubytovací a výuková část byly přizpůsobeny potřebám fakulty stejně jako tělocvična a víceúčelový sál v jižním, nižším křídle. Celý komplex byl doplněn oválem atletického stadionu, tenisovými kurty, sportovní halou a hřištěm na beach volejbal. Součástí vokovického fakultního areálu jsou dnes i vysokoškolské koleje, menza a hostel, patří sem také vodácký areál v Troji.

- Adresa: Praha 6-Vešslavín, José Martího 31/269
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0931261N, 14.3350742E
- Doprava: tram "Nad Džbánem" 20, 26; bus "Nad Džbánem" 142
- Odkaz na internet: www.ftvs.cuni.cz

Na svažitém terénu vznikla v roce 1970 přes 100 m dlouhá zastřešená tribuna s 12 tisíci místy podle projektu C. Mandela. Její ocelová střecha je zavěšená na šikmých táhlech zavěšených z vertikálních pylonů. Zbývající tribuny stadionu, který patří armádnímu klubu Dukla Praha, jsou nekryté. V dobách fotbalové slávy klubu se na stadion vešlo až 29 tisíc diváků. V rámci poslední rekonstrukce v roce 2012 byla snížena kapacita stadionu na 8 200 sedících diváků. Atletickou 400 m dráhu se sektory navrhoval J. Drdáký. Západní tribuna stadionu je urbanisticky i architektonicky jednou z nejlepších v ČR.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Na Julisce 2/28
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1117417N, 14.3875569E
- Doprava: tram „Nádraží Podbaba“ 8, 18; bus „Juliska“ 131, „Čínská“ 107, 116, 147, 160, 340, 350, 355

Areál České zemědělské univerzity v pražském Suchdole byl v době své výstavby prvním v Československu realizovaným kampusem podle vzorového modelu amerických univerzit. Urbanistická a prostorová koncepce byla obsažena ve vítězném soutěžním návrhu J. Čejky z roku 1960, podle kterého proběhla realizace univerzitních budov v roce 1962. V současnosti je ve sportovním areálu univerzity bazén 25 x 12,5 m s proměnnou hloubkou. Mokrý provoz bazénu a šaten je od dvou tělocvičen oddělen atriem, velká tělocvična pro míčové hry má 30 x 18 m, malá 18 x 12 m. Univerzita uvažuje o rozšíření sportovního areálu o větší sportovní halu s tribunou pro diváky házené, florbalu a futsalu.

- Adresa: Praha 6-Suchdol, Sídlíštní 3/1073
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.1296836N, 14.3801344E
- Doprava: bus „Kamýcká“ 107, 147, 160

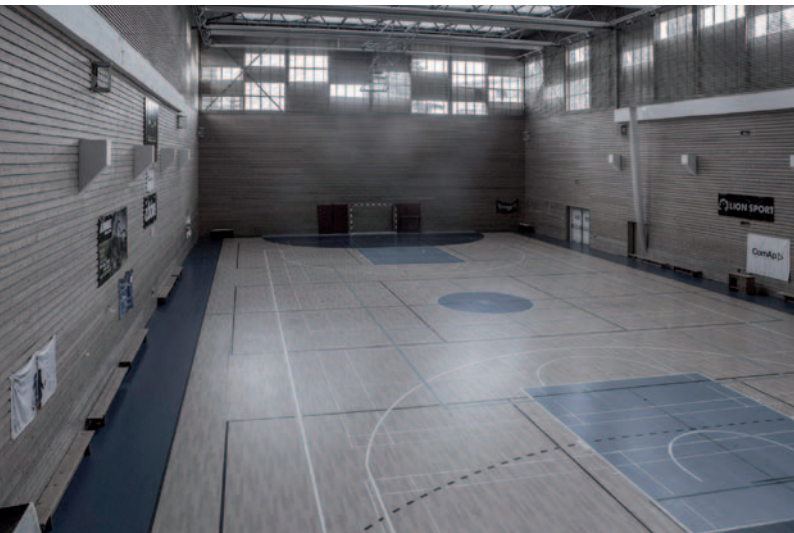
Plochodrážní sport se rozšířil v Československu ve 30. letech minulého století, když se dostal z Austrálie do celé Evropy. Dráhy se v období první republiky vybudovaly na Letné v Praze a v Letním areálu v Pardubicích, hostily významné mezinárodní akce a provozovaly se zde velodromy i plochá dráha. V Praze probíhaly závody ploché dráhy také na Strahově na Sletovém stadionu. V roce 1970 byla stávající atletická dráha s délkou 400 m na Markétě v Břevnově zrušena a přebudována na plochodrážní ovál v rovinkách široký 9 m a v zatáčkách rozšířený na 12 m. Od té doby tradice plochodrážního sportu v Praze zůstává. Místní klub PSK Olymp Praha je jediným zástupcem Prahy v extralize.

- Adresa: Praha 6 – Břevnov, U Vojtěšky ev. č. 11
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0837428N, 14.3506325E
- Doprava: bus „Nad Markétou“ 168, 191

Ve Střešovicích byl v 70. letech při ulici Na Petynce vybudován sportovní areál s venkovním koupalištěm a 50m plaveckým bazénem. Při úpravách dopravního výjezdu ze Strahovského tunelu byla sportovní plocha areálu zmenšena a bylo třeba areál upravit. V roce 2004 se areál otevřel s rekonstruovaným bazénem rozšířeným zázemím koupaliště podle projektu M. Rybáře. Vedle plaveckého bazénu 50 x 21 m s hloubkou od 1,2 do 1,8 m je zde dětský bazén, tobogan s délkou 103 m a venkovní dětské hřiště, beach volejbal a další pohybové aktivity. Oblíbené koupaliště je limitováno rozsahem travnaté opalovací louky.

- Adresa: Praha 6-Střešovice, Otevřená 4/1072
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0903314N, 14.3818539E
- Doprava: bus „Na Petynce“ 149, 180, 184

Sportovní centrum vzniklo přestavbou laboratoří strojí fakulty ČVUT. Podle projektu J. Linhartu bylo dokončeno v roce 2003. Konverze neovlivnila architekturu zvenčí, zajímavé je provozní řešení třípodlažního objektu. Do původních montážních hal, překrytých příhradovými ocelovými nosníky, je vestavěna velká sportovní hala 43 x 24 m vysoká 13,5 m určená především pro házenou, florbal a vrcholovou odbíjenou. Dvě menší haly 30 x 12 m s výškou 8 m jsou vhodné pro halové sporty. Je zde také hala pro lukostřelbu a lezecká stěna doplněna boulderem. V suterénu se nachází herna stolního tenisu. Zóna wellness zahrnuje saunu, masáže a posilovnou. V patrech je dislokováno centrum pro diagnostiku a léčbu pohybového aparátu.

- Adresa: Praha 6-Dejvice, Pod Juliskou 4/1805
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1106194N, 14.3910956E
- Doprava: tram „Nádraží Podbaba“ 8, 18; bus „Nádraží Podbaba“ 107, 116, 147, 160, 340, 350, 355

Gymnazium na Pohořelci bylo postaveno v roce 1932 bez velké tělocvičny podle projektu M. Petrů a K. Beneše. Spolupráce školy s projektovou kanceláří Sporadical, která zpracovala projekt přístavby tělocvičny, vyústila v roce 2008 do přístavby kvádrů tělocvičny k západnímu křídlu. Sál 13 x 24 m má výšku 7 m. Stropní konstrukci tvoří prefabrikáty průřezu T. Návrh navazuje barevně na tmavošedý tón povrchu kamenného obkladu nejnižších podlaží. Šedá je vně budovy a v interiéru modrá. Předsazené žaluzie oken kryjí ve dvorním traktu průchod ze šaten na hřiště v areálu školy.

- Adresa: Praha 6-Hradčany, Parléřova 2/118
- Přístupnost pro veřejnost: ne
- Památková ochrana: Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0879200N, 14.3872700E
- Doprava: tram „Pohořelec“ 22

Letenská sokolská organizace byla ustavena v srpnu 1884 v hostinci U Zeleného stromu, sály v místních hostincích však brzy cvičícím nestačily a jednota proto zakoupila pozemek vedle nové obecné a mateřské školy. Novorenesanční dvoupatrovou sokolovnu, zdobenou štíty a sgrafity, postavil v letech 1905–1906 místní podnikatel J. Vaňha podle projektu stavitele J. Hodka. Slavnostně byla otevřena v září 1906, po úspěšném V. všesokolském sletu, který se konal v červnu a červenci na Letenské pláni. Budova s tělocvičnou, nářadovnou, šatnami, slavnostním sálem a hostincem byla rozšířena roku 1926. Dnes se obnovená tělovýchovná jednota Sokol Praha VII soustřeďuje především na moderní gymnastiku, florbal a sokolskou všestrannost.

- Adresa: Praha 7- Holešovice, U Studánky 2/852
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.1021686N, 14.4289650E
- Doprava: tram „Kamenická“ 1, 2, 6, 7, 8, 12, 25, 26
- Odkaz na internet: www.sokol-p7.wz.cz

Letenská pláň, jedna z nejrozsáhlejších volných ploch v blízkosti centra města, se stala na přelomu 19. a 20. století místem zaslíbeným sportu. Kromě několika stadionů – provizorních pro všesokolské slety v letech 1895–1920, dvou fotbalových pro pražské rivaly Spartu a Slavii nebo rozlehlého oválu pro koňské dostihy – zde od roku 1904 členové Letenského tenisového klubu a jejich hosté hráli „lawn tennis“. Provizorní klubovnu z roku 1912 nahradila v roce 1926 hranolovitá dřevostavba podle projektu B. Kozáka s klubovou restaurací, obrácená ke kurtům krytou pergolou a velkou prosklenou plochou v patře. Po roce 1989 obnovil tenisový klub, v němž vyrostla řada tenisových osobností, svou činnost pod původním názvem.

- Adresa: Praha 7-Holešovice, Letenské sady ev. č. 32
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, Pražská památková rezervace
- Poloha / GPS: 50.0960900N, 14.4217300E
- Doprava: tram „Letenské náměstí“ 1, 2, 6, 7, 8, 12, 25, 26
- Odkaz na internet: www.ltc-praha.cz

Bubenečská sokolovna tvoří nejsevernější cíp sportovních ploch, které se táhnou okolo víceúčelové haly Královka a fotbalového stadionu Sparty až na Letenskou pláň, tradičně se sportem spojovanou, a zároveň výrazné nároží jednoho z domovních bloků nad buštěhradskou tratí. Bubenečská sokolská jednota, založená roku 1889, položila základní kámen ke stavbě tělocvičného domu už v roce 1911, ale jednoduchá budova s valbovou střechou a strohým průčelím, střídmě dekorovaná čtyřmi plastikami sokolů, byla otevřena až 28. října 1927. Tělovýchovnou činnost doplňoval dramatický kurs i vlastní taneční orchestr. Dnes jsou tři původní sály – horní, dolní a malý – využívány pro florbal, sálovou kopanou, aikidó a další sporty.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Korunovační 29/630
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.1016972N, 14.4166664E
- Doprava: tram „Letenské náměstí“ 1, 2, 6, 7, 8, 12, 25, 26
- Odkaz na internet: www.sokol-bubenec.cz

Název ostrova, klasicistní výletní hostinec čp. 858 i tenisové kurty odkazují k dlouholetému rekreačnímu využití ostrova, od roku 1911 přístupnému díky Hlávkovu mostu. Z podnětu společnosti Pražské vzorkové veletrhy byla v letech 1930–1932 postavena jednoduchá funkcionalistická budova s kavárnou, restaurací a zázemím pro zimní stadion podle projektu B. Fuchse. K první uměle chlazené ledové ploše u nás o rozměrech 90 x 34 metrů přiléhaly otevřené stupňovité tribuny s kapacitou až 10 000 diváků. Kluziště pro sport i rekreaci, na němž proběhla čtyři MS v ledním hokeji, bylo v roce 1956 zastřešeno ocelovou konstrukcí, navrženou J. Zemanem. Stadion i kavárna sloužily svému účelu až do začátku 90. let, konstrukce zastřešení byla zbořena v květnu 2011.

- Adresa: Praha 7-Holešovice, ostrov Štvanice čp. 1125
- Přístupnost pro veřejnost: nepřístupné
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0952419N, 14.4363278E
- Doprava: tram „Vltavská“ 1, 2, 7, 12, 14, 25, 26; bus „Vltavská“ 156; metro C „Vltavská“
- Odkaz na internet: cs.wikipedia.org/wiki/Zimní_stadión_Štvanice

Dnešní hala je adaptací Strojnického paláce z roku 1907 od R. Kříženeckého. V roce 1948 bylo rozhodnuto, že tato ocelová stavba změní funkci. Přestavbou byl pověřen arch. V. Krásný, který přizval konstruktéry J. Bendíka a V. Horáka. Spolupráce vyústila v unikátní řešení ocelové konstrukce zastřešení. Válcová ortogonálně anizotropní ocelová skořepina rekordně nízké váhy s rozpětím 64 m a vzepětím 17 m byla vyztužena pěti skříňovými oblouky. Konstrukce formovala ústřední prostor haly (čtvercová pole válcového pohledu se zavěšeným osvětlovacím duralovým mostem). Hala v bruselském stylu pro 14 tisíc diváků byla dokončena roce 1962. Rekonstrukce v roce 1987 (zastřešení druhým pláštěm, doplnění akustických materiálů v hlavní hale) snížila kapacitu na 12 500 diváků. Po MS v hokeji 1972 byla před halu umístěna socha hokejisty od Z. Němečka.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Za elektrárnou 1/419
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1071842N, 14.4340631E
- Doprava: tram „Výstaviště Holešovice“ 6, 12, 17

Po druhé světové válce se usadil tenisový klub Sparta Praha, založený v roce 1905, v areálu ve Stromovce na západní straně ulice Za Císařským mlýnem. V protějším prostoru se rozvíjela atletika a sportoviště dnešního policejního klubu Olymp Praha. V současnosti je v tenisovém klubu Sparty 12 antukových dvorců, 4 s tvrdým povrchem a 3 halové. V areálu atletického oddílu Olympu je venkovní atletický ovál 400 m a jediná pražská hala s atletickým oválem 200 m se šesti drahami, hala Otakara Jandery. Ve venkovním areálu Olympu Praha je 7 volejbalových kurtů, 14 antukových tenisových kurtů a 3 s tvrdým povrchem.

- Adresa: Praha 7-Holešovice, Za Císařským mlýnem 2/1115
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1098931N, 14.4097239E
- Doprava: bus „Nemocnice Bubeneč“ 131

V roce 1965 byla vestavěna do obytného bloku sportovní hala pro míčové hry podle návrhu C. Mandela, který se nesmazatelně zapsal v 60. a 70. letech minulého století do sportovní architektury v Československu realizací většiny velkých stadionů. V hale našli zázemí basketbalisté Sparty. Sportovci i veřejnost ji nazývali halou Sparty, kvůli sousedství s letenským stadionem a totožnému autorovi. Hala prošla řadou rekonstrukcí zlepšujících zázemí sportovců a vstupy. V roce 2012 stávající tribuny nahradily pohyblivé teleskopické umožňující proměnný počet míst pro diváky od 1 300 po 2 000 míst. Herní plocha haly 25 x 40 m umožňuje hrát basketbal i florbal a badminton. Pro mezinárodní odbíjenou však není v hale dostatečná výška.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Nad Královskou oborou 51/1080
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.1013358N, 14.4163122E
- Doprava: tram „Sparta“ 1, 2, 6, 7, 8, 12, 25, 26

Stadion se nachází při třídě Milady Horákové v Praze 7, která ho odděluje od Letenské pláně. Byl dokončen v roce 1970 na místě dřívějšího stadionu Sparty z roku 1917, který měl dřevěné tribuny. Autory architektonického řešení jsou V. Syrovátka a C. Mandel. Z původní stavby autoři ponechali železobetonovou západní tribunu, kterou navrhl v roce 1937 V. Slavík. Po roce 1948 se využívala zastřešená terasa jižní tribuny pro přehlídky a manifestace. Po pozdějších úpravách se kapacita stadionu snížila na 19 tisíc diváků. Pod jižní tribunu byla přistavěna restaurace rychlého občerstvení.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Milady Horákové 98/1066
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS : 50.0997761N, 14.4160342E
- Doprava: tram „Sparta“ 1, 2, 6, 7, 8, 12, 25, 26

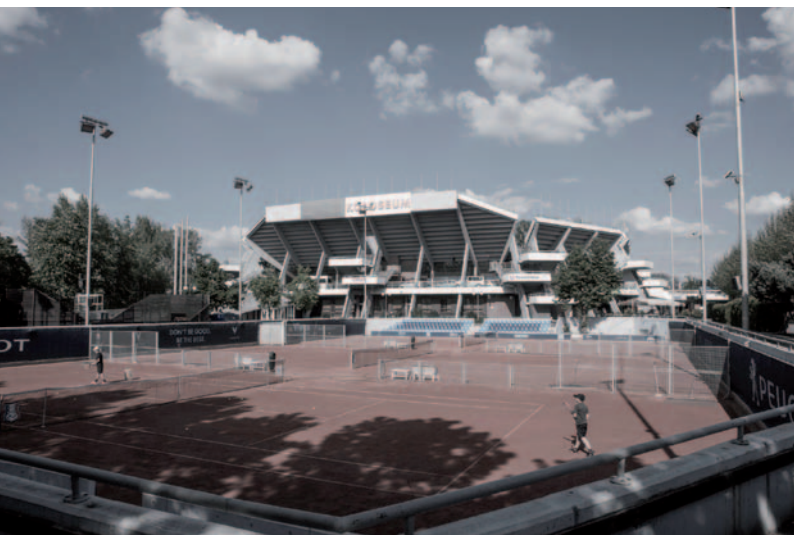
Stavba druhé ledové plochy byla požadována reglementem Mezinárodní hokejové federace, aby mohla Praha kandidovat na pořadatelství MS v hokeji v roce 1985. V roce 1982 dochází k zástavbě volného pozemku v sousedství stávající Tipsport areny. Svažité terén byl využit k vyrovnání podlaží. Prostory diváků na úrovni vstupního terénu jsou o podlaží výš než ledová plocha. K. Koutský, J. Kozel a V. Leníčková zastřešili halu lepenými obloukovými dřevěnými nosníky na rozpětí 40 m. Ledová plocha 60 x 30 m navazuje na šatny hokejistů. Střešní konzola je nad vstupem předsazena o 7 m. Výstavbou tréninkové hokejové haly se započala éra extrémní zastavěnosti území bez urbanistické koncepce. Dnes slouží hala jako víceúčelové zařízení pro hokej, bruslení a kulturu.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Výstaviště Praha Holešovice
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1075586N, 14.4321183E
- Doprava: tram „Výstaviště Holešovice“ 6, 12, 17

Bazén na Výstavišti v Holešovicích se vybudoval v 80. letech minulého století. Byla to doba ocelových montovaných bazénů, se kterými začal státní podnik České loděnice. Z černé oceli se jednoduše smontovala unifikovaná vana 25 x 12,5 m s proměnnou hloubkou od 1,2 m do 3,8 m. Několik vrstev protikorozních nátěrů však stejně pozdějšímu napadení konstrukce od chlorované vody nezabránilo. V roce 2006 byl bazén na Výstavišti opraven, uvnitř je fóliová vrstva. Autor architektury bazénu je neznámý, vnější forma i interiéry jsou na tento archetyp stavby až příliš racionální. Zařízení je v provozu a je využíváno plavci i veřejností.

- Adresa: Praha 7-Bubeneč, Výstaviště Praha Holešovice
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1086200N, 14.4313567E
- Doprava: tram „Výstaviště Holešovice“ 6, 12, 17

Areál tenisového klubu 1. ČLTK vznikl ve východní části ostrova roku 1911. V roce 1927 byl vybudován dřevěný centrkurt s tribunami, jeho likvidací v roce 1983 začala výstavba nového areálu dokončeného roku 1986. Projektem byl pověřen Sportprojekt (J. Kales, J. Novotná). Přes mnohé námitky (špatná dopravní dostupnost, trasa železnice, záplavové území) byla akce prosazena. Doprava 8 tisíc diváků k areálu je stále problém. Strmé tribuny se staly dominantou ostrova. Průrazy v rozích mezi tribunami vnášejí do hmoty potřebné napětí. Hlavní materiál je pohledový beton. Součástí areálu je semifinálový dvorec, hala se dvěma kurty za východní tribunou, fitness a restaurace. Prvním ředitelem nového areálu byl wimbledonský vítěz J. Kodeš.

- Adresa: Praha 7-Holešovice, Ostrov Štvanice ev. č. 38
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0962453N, 14.4401208E
- Doprava: tram „Vltavská“ 1, 2, 7, 12, 14, 25, 26; bus „Vltavská“ 156; metro C „Vltavská“

V bezprostřední blízkosti Vltavy, nedaleko od trojské zoologické zahrady, leží komplex Karlovy univerzity pro vodní sporty. Starší, tradičněji pojatá, nižší budova z roku 1988 od J. Lasovského byla v letech 2004–2006 doplněna strohým, ale barevně zajímavým hranolem tělocvičny s lezeckou stěnou od J. Mužíka. Areál dnes zajišťuje zázemí vodáckým sportovním klubům i široké veřejnosti – obsahuje loděnici, šatny a klubovny, půjčovnu vodáckého vybavení, vzdělávací i ubytovací prostory a restauraci. Lze zde trénovat jízdu na klidné i divoké vodě. Součástí areálu je vodní kanál s umělými překážkami a diváckými tribunami, který vznikl v 80. letech minulého století úpravou vorové propusti z let 1899–1902 a byl v roce 2013 dějištěm MS.

- Adresa: Praha-Troja, Vodácká 8/789
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1132600N, 14.4292900E
- Doprava: bus „Povltavská“ 112
- Odkaz na internet: www.vodackyareal.cz

Ve čtvrti vyrůstající za hradbami od roku 1817 byla sokolská organizace založena za osobní účasti dr. Tyrše v roce 1867. Budovu sokolovny, jejíž zdobné historizující uliční průčelí kopíruje křivku přilehlé železniční trati, postavila o téměř dvě desetiletí později firma karlínského stavitele J. Blechy staršího. V novorenesanční budově se sedlovou střechou z let 1886–1887 je dodnes zřetelné původní dispoziční a hmotové řešení včetně kruhového vstupního vestibulu, dochovala se také řada dobových uměleckořemeslných detailů. K sokolovně byl ve 20. letech minulého století přistavěn směrem na východ nový sál pro tělovýchovné účely, geometrickým pojetím průčelí odpovídající tehdejším moderním architektonickým směrům.

- Adresa: Praha 8-Karlín, Malého 1/319
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0897072N, 14.4437336E
- Doprava: tram „Karlínské náměstí“ 3, 8, 24; bus „Pernerova“ 133, 135, 175, 207
- Odkaz na internet: www.sokol-karlin.eu

Jednou z nejkrásnějších pražských sokoloven je secesní budova libeňské sokolské jednoty, založené roku 1884, z let 1909–1910. Tamější sokolstvo cvičilo až do jejího slavnostního otevření v říjnu 1910 v sále hostince, ve školní tělocvičně nebo pod širým nebem. Stavbu ve stylu pozdní geometrické secese s bohatou ornamentální výzdobou, výrazným vstupním průčelím, zdobeným figurami atlantů, a velkoryse řešeným vnitřním schodištěm navrhnul E. Králíček, též autor nedalekého dřevěného kostela sv. Vojtěcha. Velký tělocvičný sál je tradičně doplněn jevištěm a diváckými galeriemi, malý sál je prosvětlen vitráží nad hlavním vstupem. Sokolovna, dodnes dochovaná v téměř nezměněné podobě, prošla rekonstrukcí v roce 2011.

- Adresa: Praha 8-Libeň, Zenklova 37/2
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0897072N, 14.4437336E
- Doprava: tram „Stejskalova“ 3, 6, 10, 14, 15, 17, 24
- Odkaz na internet: www.sokol-liben.cz

Školní tělocvičny bývaly od začátku přirozeným centrem místní tělovýchovy, což platilo i pro libeňské gymnázium. Osmitřídnní reálné gymnázium bylo založeno v roce 1909, ale nová školní budova ve stylu klasicizující secese byla postavena až v letech 1913–1914 podle návrhu K. Pecánka z odboru pro stavby pozemní C. k. místodržitelství. Jednoduše řešená stavba s vysokou valbovou střechou na půdorysu nepravidelného písmene T, umístěná v dominantní vyvýšené poloze nedaleko od středu čtvrti, obsahovala kromě učeben a kabinetů také tělocvičnu v konci delšího křídla a venkovní hřiště. Velkorysé prostorové řešení výukových i tělovýchovných místností vyhovuje i dnes, kdy je gymnázium fakultní školou Univerzity Karlovy v Praze.

- Adresa: Praha 8-Libeň, U Libeňského zámku 1/3
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1085786N, 14.4706381E
- Doprava: tram „Stejskalova“ 3, 6, 10, 14, 15, 17, 24
- Odkaz na internet: www.gulz.cz/skola/historie

Od roku 1982 se obyvatelé Ďáblic koupali přímo uprostřed deskových domů moderního sídliště. Po sedmnácti letech bylo koupaliště uzavřeno a během prodlužování metra C z Holešovic do Ládví sloužil pozemek firmě Metrostav jako stavební dvůr. Po ukončení výstavby zpracovala firma projekt rekonstrukce a v letech 2004–2005 prohloubila bazén pro plavce na dnešní rozměry 42 x 16 metrů, vzniklo také brouzdaliště pro děti a do vstupní budovy byla umístěna restaurace s kavárnou. Na původním místě vzniklo nové, zcela bezbariérové koupaliště s rozlehlou travnatou plochou na slunění, venkovními sprchami a převlékárny a stoly na ping-pong. Slavnostní otevření v červnu 2005 doprovodil dixieland a vystoupení 1. klubu českých krasoplavců.

- Adresa: Praha 8-Kobylisy, Štíbrova 17/1776
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.1085786N, 14.4706381E
- Doprava: bus „Poliklinika Čumpelíkova“ 102, 166
- Odkaz na internet: www.koupalisteladvi.cz

Historie koupaliště a bazénů na Šutce v Praze 8 se začala psát v roce 1987. Autoři A. Buchta a J. Jirka zopakovali svůj úspěšný projekt realizovaný v Ostravě roku 1987 i v Praze. Kvůli nedostatku financí i nevyřešeným pozemkovým problémům byla realizace bazénu několikrát přerušena, až v roce 1993 skončila úplně. Teprve v roce 1995 se rozhodlo o pokračování a záměr byl rozšířen o výstavbu aquacentra. Původní bazén měl 50 x 21 m. Jeho architektura odpovídá době svého vzniku, kdy nebyl na trhu širší výběr materiálů. Dostavba aquaparku přispěla k současnému pojetí architektury jako celku, komplex s venkovním koupalištěm zahájil plný provoz v roce 2012 a byl realizován podle projektu A. Buchty a V. Nýče.

- Adresa: Praha 8-Troja, Čimická 41/848
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.1264842N, 14.4362497E
- Doprava: bus „Čimický háj“ 102, 144, 152, 177, 200

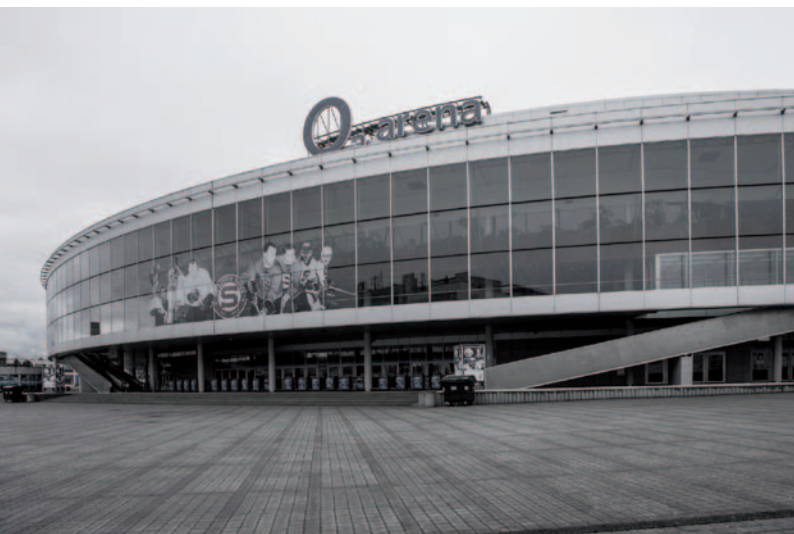
Fenomén městských wellness hotelů se ujal na přelomu tisíciletí zejména pro stálou podnikatelskou klientelu požadující komplexní relaxaci. Hotel Čechie vznikl na okraji sídliště Invalidovna a jeho wellness a sportovní zázemí je nadstandardní. Během rekonstrukce v roce 1998 navrhl P. Růžička rozšíření jeho sportovní nabídky o golfové tréninkové prostory. Další sportovní zařízení jsou v hotelu a okolí (6 tenisových dvorců, 2 kurty v tenisové hale, 4 hřiště pro squash, malý bazén). Do komplexu byla dobudována golfová hala s 12 odpališti a s 5 simulátory a putting green. Venkovní driving range má 46 stání, 12 vyhříváných odpališť, plocha pro puttování má výbavu na krátkou hru a bunker. Od roku 1999 zde působí Golf Klub Čechie.

- Adresa: Praha 8-Karlín, U Sluncové 25/618,
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0959347N, 14.4689133E
- Doprava: tram „Invalidovna“ 3, 8, 24; metro B „Invalidovna“

Drážní ubytovna byla v letech 1994–95 upravena na hotel. Podle projektu M. Perlíka a L. Knytla se o rok později realizovala půlválcová nástavba. Nepřehlédnutelná hmota hotelu se od roku 2002 rozšířila o sportovní a wellnessové provozy. V suterénu je 3dráhový bowling, posilovna a fitness jsou ve 2. nadzemním podlaží. Přístavby se realizovaly v halách (3 kurty na tenis, bazén 25 x 10 m, dětský bazén, 3 squashe a saunový svět). Pro golf je zde dvouúrovňový driving 8+8 s délkou 35 m, v indoor zóně je 9 simulátorů 3D a putting. Etapová výstavba sportovní stavby z této doby dost často poznamenala – na interiérech to tolik patrné není, vnější architektonickou formu to však do určité míry poznamenalo vždy.

- Adresa: Praha 9-Libeň, Malletova 4/1141
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1014917N, 14.4833831E
- Doprava: bus „Skloněná“ 136

Největší a nejmodernější víceúčelová hala v České republice vznikla jako projekt loterijní společnosti Sazka. Aby bylo možné postavit halu včas, došlo k přeložení pořadatelství MS. Praha výměnou termínu s Helsinkami získala rok a společnost Sazka mohla dokončit halu v roce 2004 podle projektu V. Vokatého, M. Vokatého a J. Víta. Teleskopické pohyblivé tribuny umožňují v hale vytvořit odlišně veliká sportoviště nebo uspořádat různé kulturní akce. Kruhový půdorys haly s průměrem 135 m pojme od 17 do 18,5 tisíce diváků. Ocelová konstrukce střechy je unikátní pro svou koncepci radiálních předpjatých prostorových spinadel.

- Adresa: Praha 9-Libeň, Českomoravská 17/2345
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1052500N, 14.4936700E
- Doprava: tram „Multiaréna“ 8, 25; metro B „Českomoravská“

V jedné z největších továrních hal (ČKD Vysočany) bývalé průmyslové čtvrti vybudoval v roce 2013 T. Rakovič unikátní lezecké centrum. Konverze vyplnila prostor haly lezeckou stěnou do 20m výšky. Členitá lezecká stěna se 115 liniemi jištění, plochou 300 m² a boulderem, který na ploše 350 m² využívá i bývalou jeřábovou dráhu v interiéru haly, je velmi oblíbená. Poskytuje množství různě náročných výstupů. Součástí provozu je recepce, šatny a občerstvení. Celoroční provoz zajišťuje v zimním období sálavé vytápění.

- Adresa: Praha 9-Vysočany, Ocelářská 16/891
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.1055500N, 14.499600E
- Doprava: tram „Poliklinika Vysočany“ 2, 6, 12, 14, 16, 17, 24; bus „Poliklinika Vysočany“ 151; metro B „Českomoravská“

Sokolové ze strašnické jednoty, založené roku 1908 v rychle se rozvíjícím pražském předměstí, cvičili zpočátku ve školních tělocvičnách nebo pod širým nebem. Vlastní budovu si postavili svépomocí v roce 1921 na pozemku darovaném místním statkářem J. Bečvářem. Jednoduchá dřevostavba s trémovou kastrou byla slavnostně otevřena v červnu 1921 hudební a tělocvičnou akademií, průvodem a lidovou veselící. Po druhé světové válce, v souvislosti s výstavbou řadových domků v přilehlém sídlišti Solidarita, dosáhl počet dospělých členů téměř 1 300. Původně provizorní budova s dobře prosvětlenou tělocvičnou s ochozem a jevištěm stojí dodnes. Po obnovení strašnické sokolské jednoty v roce 1990 je sokolovna postupně opravována.

- Adresa: Praha 10-Strašnice, Saratovská 4/400
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0744758N, 14.4930836E
- Doprava: tram „Strašnická“ 2, 4, 6, 7, 21, 22, 24, 26; bus „Strašnická“ 154, 175, 188; metro A „Strašnická“
- Odkaz na internet: www.sokol-strasnice.cz

Sokolovny najdeme i v malých příměstských obcích, například v Dubči na východě Prahy. Sokolská jednota byla založena v roce 1912, sokolovna stojí od roku 1931. Předtím se cvičilo v sále místního hostince nebo na venkovním cvičišti. Pozemek pro sokolovnu byl odkoupen v roce 1924, ale až o sedm let později byla slavnostně otevřena jednoduchá budova s výrazně členěným vstupním průčelím. Velký sál s jevištěm a postranními loděmi sloužil nejen sokolské a školní tělovýchově, ale také kulturnímu a společenskému životu v obci. Dnes je sokolovna, která byla obnovena jednotě vrácena v roce 1994, využívána obdobně, navíc v ní najdeme také mateřské centrum, zájmové kroužky i restauraci přičleněnou z boku.

- Adresa: Praha-Dubec, Městská 2/227
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.065200N, 14.589750E
- Doprava: bus „Škola Dubec“ 111, 240, 329
- Odkaz na internet: www.sokol-dubec.estranky.cz

V příměstských Vršovících byla sokolská jednota založena již roku 1870, ale teprve v letech 1920–1921 bylo na pozemku darovaném obcí zřízeno letní cvičiště a postaven sokolský biograf Vzlet. Základní kámen ke stavbě vlastní budovy, navržené architektky A. Dryákem a B. Hübschmannem, byl položen roku 1930 a v letech 1932–1933 byla v centru čtvrti postavena funkcionalistická budova jednoduchých forem, vybavená pro tělovýchovu a kulturní a společenský život sokolstva. Kromě tělocvičen s šatnami zde byl hudební sál, klubovny pro přednášky i pension pro ubytování hostů, v přízemí restaurace a v prvním patře kavárna s terasou, otočenou do náměstí. Původní architektonickou koncepci se snaží postupně rehabilitovat jednota, obnovená v plném rozsahu v roce 1992.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, Vršovické náměstí 2/111
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0685300N, 14.4531600E
- Doprava: tram „Vršovické náměstí“ 4, 22
- Odkaz na internet: www.sokolprahavrsovice.cz

Jedna z mála památkově chráněných meziválečných sokoloven stojí u železniční trati na okraji místní průmyslové zóny již od roku 1932. Místní sokolská jednota, založená roku 1869 a znovu pak roku 1893, se po prvotních úvahách rozhodla umístit novou sokolovnu právě sem. V letech 1931–1932 byla za velkého úsilí sokolstva a s významným přispěním politika a místního patriota A. Švehly postavena účelná a moderní budova podle projektu L. Machoně. Dvě křídla funkcionalistické stavby s velkou tělocvičnou a společenským sálem se otevírala směrem k venkovním hřištím. Po obnovení sokolské jednoty prošla budova v letech 2007–2011 celkovou rekonstrukcí a dnes zde působí řada sportovních oddílů a zájmových kroužků, mateřské centrum a loutkové divadlo.

- Adresa: Praha 15-Hostivař, U Branek 7/674
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: nemovitá kulturní památka, mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0558222N, 14.5352503E
- Doprava: bus „V Nových domcích“ 111, 329, „Sklářská“ 125, 181, 182, 183
- Odkaz na internet: www.sokolhostivar.cz

První cyklistickou dráhu v Praze na Letné (od roku 1928) nahradila roku 1932 dráha ve Strašnicích. Velodrom s délkou 400 m byl na Třebušíně vybudován v roce 1941 podle projektu J. Šídla. Na novou plochu přenesl F. Martínek závody Framar a tyto sprinterské závody se tady konají dodnes. Uvnitř velodromu bylo fotbalové hřiště Viktorie Žižkov, tribuna pojala 4 000 stojících diváků. Délku dráhy z původních 400 m na 381 m zkrátil J. Šídlo. Po roce 1948 byl velodrom a sousední hotel využíván Duklou Praha. Dráha vybudovaná na násypu byla opravena a dále využívána. Od roku 1971 zde působil oddíl TJ Kovo, pro který K. Cibula zkrátil dráhu na dnešních 333 m. V současnosti je velodrom funkční, šatny a zázemí jsou v montovaných buňkách.

- Adresa: Praha 10-Strašnice, Nad Kapličkou 15/3324
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0842969N, 14.4885189E
- Doprava: bus „Pod Třebušín“ 155, 163, 188, „Na Palouku“ 133, 163, 188

Na dohled od vršovické sokolovny a fotbalového stadionu Bohemians stojí typizovaná školní budova z přelomu 50. a 60. let minulého století. Výjimečné je zaměření školy – středně velké gymnázium, nástupce někdejšího vršovického reálného gymnázia, se specializuje od školního roku 1983–1984 na výchovu talentovaných sportovců a budoucích učitelů tělesné výchovy. Kmenovými sporty jsou lehká atletika a plavání. V kratším křídle budovy, otevřené v září 1961 na místě sportovního areálu DTJ, jsou nad sebou umístěny dvě tělocvičny, druhé křídlo obsahuje standardní třídy i specializované učebny. Vybavení sportovního gymnázia, z něhož vyšla řada olympioniků a k němuž patří i studentské divadlo, zahrnuje také posilovnu a několik venkovních hřišť.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, Přípotoční 1a, Sportovní 1/1337
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0651400N, 14.4557100E
- Doprava: tram „Bohemians“ 2, 4, 6, 7, 11, 14, 21, 24; bus „Bohemians“ 124, 139, 150, 188
- Odkaz na internet: www.gsgpraha.cz

Známý sportovní architekt C. Mandel navrhl v roce 1968 pro zástavbu areálu Slavie IPS v Edenu urbanistický koncept sdruženého integrovaného sportovního zařízení. Krytý bazén 25 x 12,5 m má proměnnou hloubku od 1,6 m do 3,8 m. Výukový bazén pro děti 12,5 x 8 m má hloubku 0,8 m a venkovní bazén na koupališti 50 x 21 m hloubku 2 m. V provozní zóně sportovních hal jsou tři, podle velikostí sportovišť: velká 44 x 24 m, střední 36 x 18 m a malá 27 x 15 m. Jednotlivé fáze výstavby se realizovaly až do poloviny 80. let.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, Vladivostocká 10/1460
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0683100N, 14.4787278E
- Doprava: tram „Kubánské náměstí“ 2, 4, 6, 7, 11, 14, 21, 22, 24

Původní stadion Bohemians byl vybudován roku 1912 v prohlubni za Kodaňskou ulicí. Odtud název d'olíček. Fotbalový klub zde působil do 30. let, kdy jeho předseda Danner, tehdy ředitel vršovické záložny, zajistil nové pozemky u Botiče. Ze zájezdu do Austrálie (1927), kde se AFK Vršovice poprvé prezentoval jako Bohemians, přivezl tým dva maskoty, živé klokany. Výstavba ukončená roku 1932, proběhla podle návrhu architekta A. Vejvody. Stadion měl název Dannerův. V roce 1970 byla západní dřevěná tribuna nahrazena novou podle projektu A. Navrátila. Stadion míval kapacitu diváků až 16 tisíc, v současnosti nabízí 5 tisíc míst k sezení.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, Vršovická 31/1489
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0669900N, 14.4541900E
- Doprava: tram „Bohemians“ 2, 4, 6, 7, 11, 14, 21, 24; bus „Bohemians“ 124, 139, 150, 188

Součástí sportovního areálu Eden se stal v roce 1975 podle projektu C. Mandela hokejový stadion pro 4 tisíce diváků. Budova je vložena do integrovaného provozního konceptu Slavie, kde měla být každá z funkcí areálu dosažitelná suchou nohou. Výtvarné působení a tektonika úhlopříčných táhel podporujících příhradovou ocelovou konstrukci střechy nad halou zimního stadionu je na svou dobu unikátní. Červenobílá kombinace režného zdiva a bílých polí omítek na fasádách je charakteristická pro celý areál tehdejší Slavie IPS ve Vršovicích. Hrací plocha stadionu je zmenšená na 28 x 58 m. Stadion nemá parametry pro nejvyšší hokejovou soutěž.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, Vladivostocká 10/1460
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0688100N, 14.4796800E
- Doprava: tram „Kubánské náměstí“ 2, 4, 6, 7, 11, 14, 21, 22, 24

Sportovní hala TJ Astra je po zbourání původní haly Brumlovka poslední realizací montované sportovní stavby v systému ocelových hal Kord Jeseník v Praze. Typovou řadu navrhoval J. Siegel (Sportprojekt). Stavba je přízemní, skládá se z vysoké haly nad půdorysem 18 x 36 m určené pro míčové sporty a z nízké hmoty (šatny, nářadovna). Koncept osové symetrie tělocvičny se zapuštěným závětrím vstupem do nižší části vycházel z konstrukcí pro skladové haly a stal se symbolem doby. Plechový plášť červené barvy s modulací ocelových sloupků dával těmto stavbám nezaměnitelný výraz. Tyto typové tělocvičny byly realizovány po celé republice. Pro tehdejší TJ Zahradní Město byla hala vyprojektována v roce 1972 a je plně funkční i dnes.

- Adresa: Praha 10-Záběhlice, V Korytech 27/157
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0563400N, 14.4925500E
- Doprava: bus „Jesenická“ 154, 188, 195

V místě bývalého sokolského cvičiště nahradila na západní straně v roce 1986 nová hala dožívající dřevostavbu. Nad trojúhelníkovým půdorysem je sedlová střecha, gradující k půlválcovému světlíku. Stavba je z ulice zapuštěná, ze zbývajících stran přiznává svoji velikost. Lepené šikmé nosníky jsou v místě přechodu nivelet podlaží neseny dvojicemi ocelových sloupů. Světlík má povrch ze smaltovaného plechu, fasády jsou obloženy dřevem. Kromě tělocvičny 18 x 36 m ve vyšší části, je v hale ve snížené části menší gymnastický sál. Autorem je M. Kopřiva (Sportprojekt). Před vstupem je socha gymnastky od J. Hladkého. Budova stále slouží TJ Bohemians pro vrcholovou gymnastiku, v interiéru byla provedena řada necitlivých zásahů.

- Adresa: Praha 10-Vinohrady, Slovenská 2/2205
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: památková zóna
- Poloha / GPS: 50.0725400N, 14.448100E
- Doprava: tram „Krymská“ 4, 22; bus „Krymská“ 135

Sportovní klub a golfové hřiště jsou součástí většího developerského projektu s rodinnými domy a dalšími objekty. Největší sportoviště v území je 9jamkové golfové hřiště a klub. Objekty klubu i sportoviště byly dokončeny podle projektu P. Koláře a A. Lapky (ADR) v roce 2007. Stavba zahrnuje polyfunkční klub s restaurací, kryté celoroční sportoviště indoor golfu, terasu a zasedací místnosti. Součástí stavby je venkovní restaurace částečně zakrytá textilní membránou. Na pozemku hřiště je vymodelována cvičná louka s odpalištěm, zakrytým lehkou ocelovou konstrukcí, která nese předpjatou membránu z technické textilie.

- Adresa: Praha 15-Horní Měcholupy, U Golfu čp. 565
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0478089N, 14.5515722E
- Doprava: bus „Boloňská“ 125, 154, 175, 183, 224, 240

V roce 2008 byl podle projektu M. Kotíka, D. Dvořáka a L. Zemana vybudován na západním okraji sportovního areálu Slavie, v místě bývalého fotbalového stadionu Slavie, nový fotbalový stadion s kapacitou 21 tisíc diváků. Typologicky se jedná o netradiční řešení oživené vložením hotelových funkcí do hmoty stadionu. Pravidelný rytmus oken, která jsou orientovaná do pohledově nejexponovanějších fasád stavby, dává stadionu spíše charakter obytného bloku, sportovní stánek připomínají víc zbývající fasády. Hlavní západní tribuna má dvě pořadí přerušena vodorovnou linií boxů pro VIP, zbývající tribuny mají rytmus vstupních otvorů výškově v úrovni nástupových ochozů. Jako u jiných extraligových stadionů je zde vytápěná herní plocha.

- Adresa: Praha 10-Vršovice, U Slavie 2a/1540
- Přístupnost pro veřejnost: omezeně
- Památková ochrana: ochranné pásmo Pražské památkové rezervace
- Poloha / GPS: 50.0674500N, 14.471510E
- Doprava: tram „Slavia“ 2, 4, 6, 7, 11, 14, 21, 22, 24; bus „Slavia“ 135, 136, 213

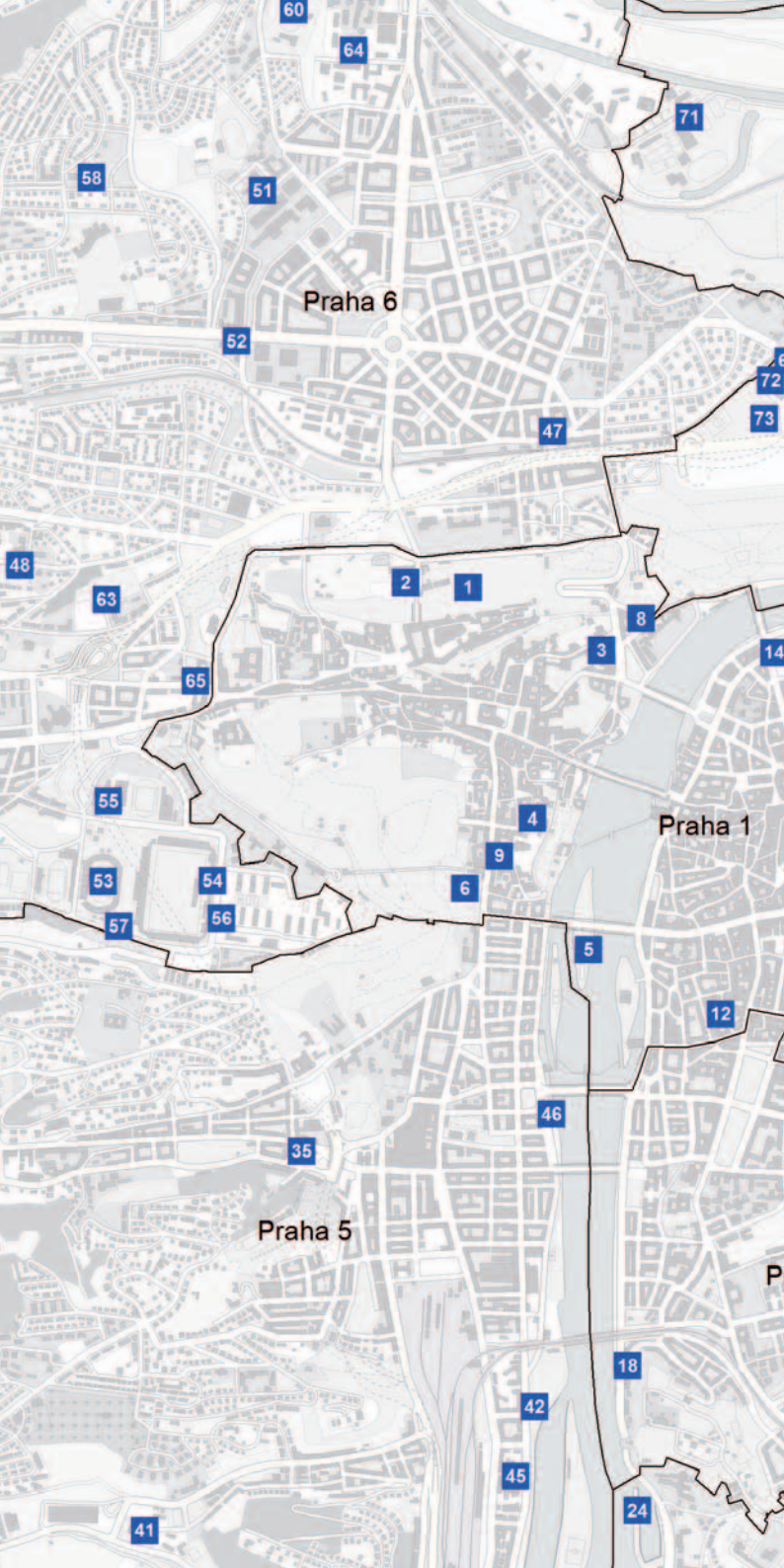
Přechod společnosti na zdravý životní styl vyžaduje budování široce vybavených wellness center uvnitř města i na jeho periferii. Pobytové sportovní zařízení s rekreačním wellness vybavením se kontextu svého okolí přizpůsobuje soudobě pojatými hmotami se sedlovými střechami. Ve výrazu areálu, který byl vybudován v roce 2009 podle návrhu P. Suskeho, se uplatňují dřevěné materiály. Sportovní provoz je v interiérech i venku, areál nabízí 4 kryté a 4 venkovní tenisové kurty, uvnitř 2 squashe a 2 bowlingové dráhy, doplňují ho i 2 golfové trenažery. Rozsah programu je velký i ve wellness se saunami a 18m bazénem. Areál umožňuje návštěvníkům využít restauračních služeb s příkladnou skladbou zdravé výživy.

- Adresa: Praha-Benice, Květnového povstání čp. 194
- Přístupnost pro veřejnost: ano
- Památková ochrana: mimo památkově chráněná území
- Poloha / GPS: 50.0113700N, 14.603300E
- Doprava: bus „Benice“ 265, 325

Mapy na následujících dvoustranách:

SPORTOVNÍ STAVBY V ŠIRŠÍM CENTRU PRAHY

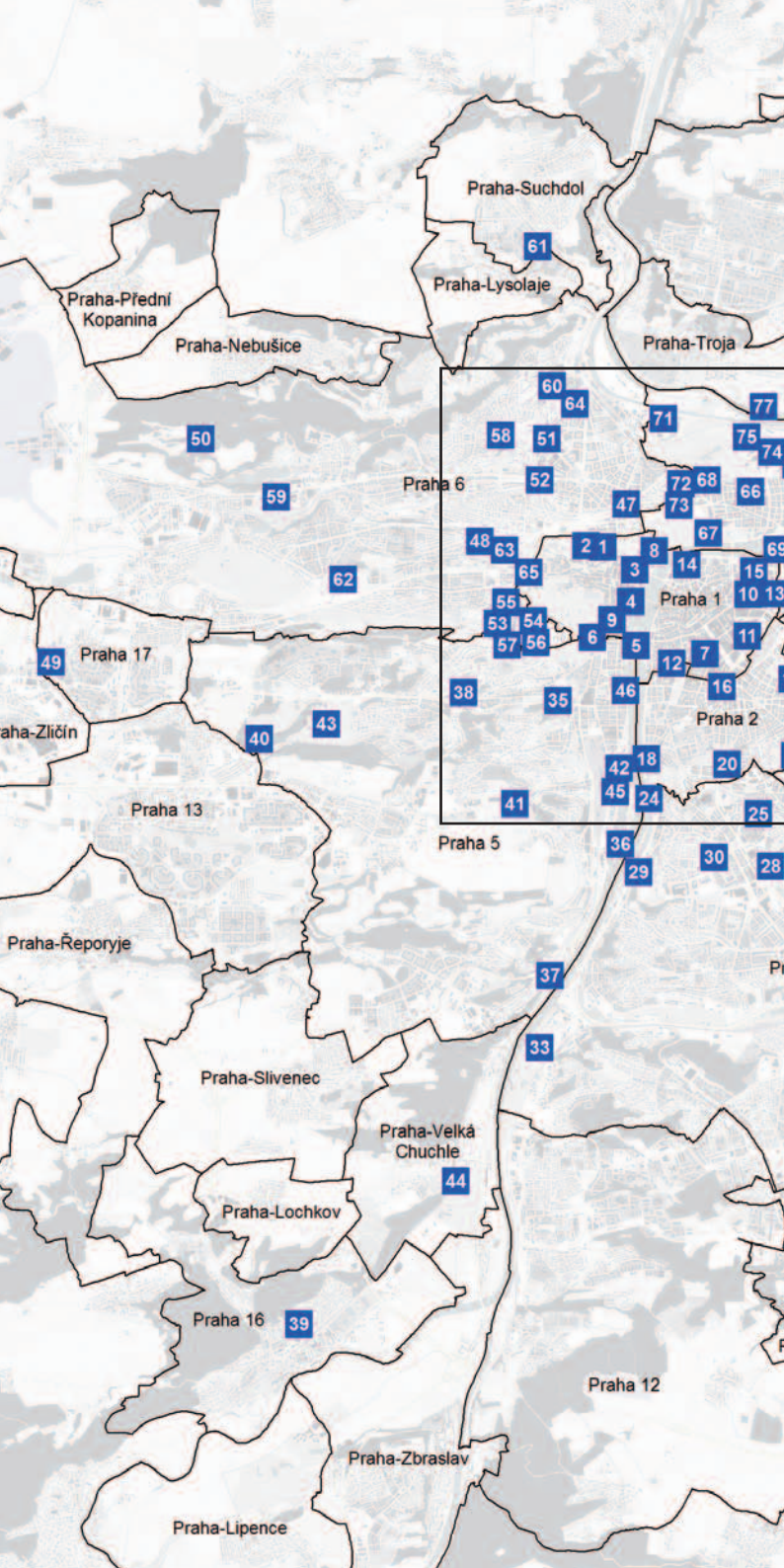
SPORTOVNÍ STAVBY NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA

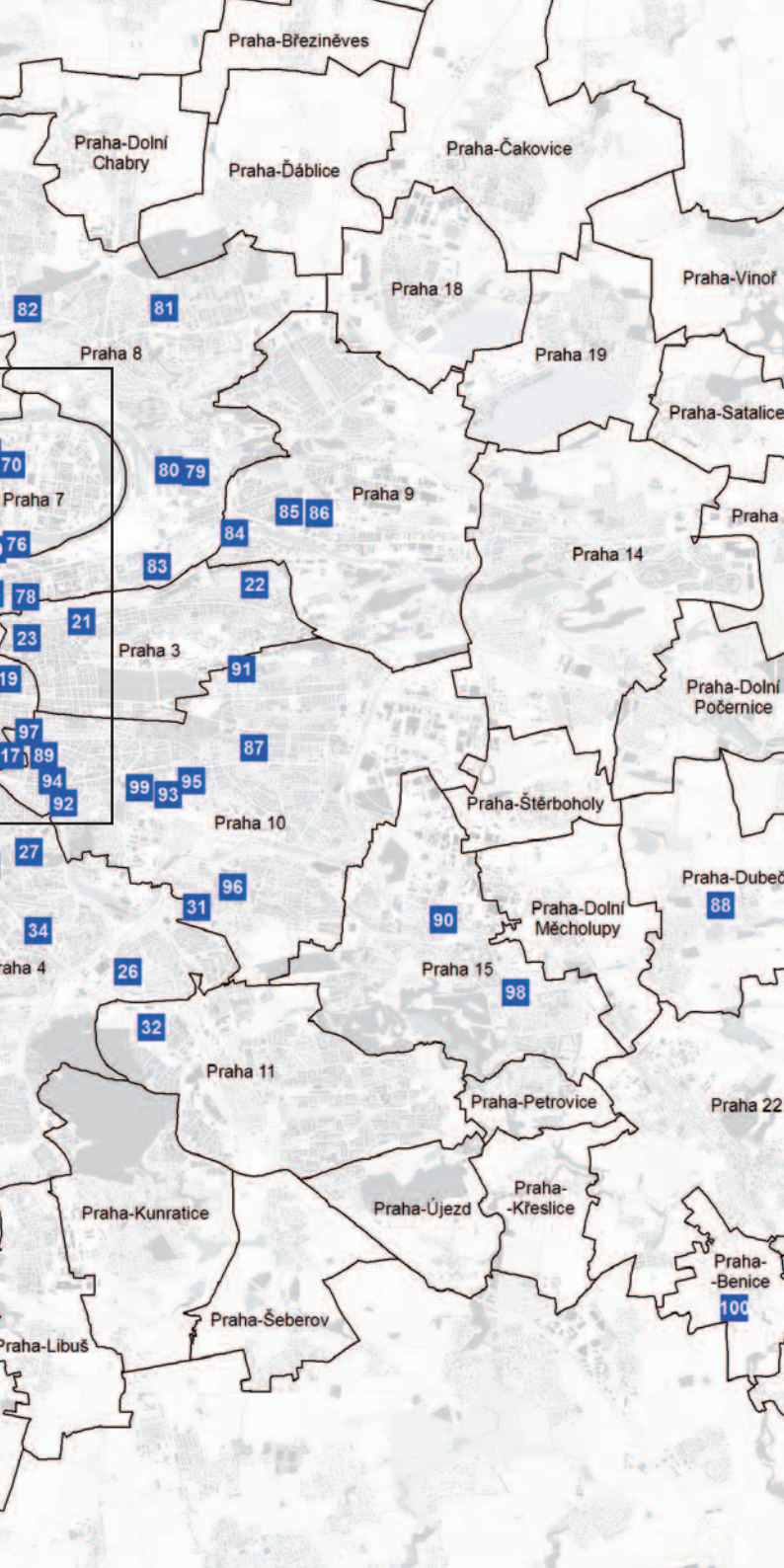

Praha 6

Praha 1

Praha 5

Praha-Březiněves

Praha-Dolní Chabry

Praha-Ďáblice

Praha-Čakovice

Praha-Vinohrady

82

81

Praha 18

Praha 19

Praha 8

Praha-Satalice

70

80 79

Praha 9

Praha 7

85 86

Praha 1

76

84

Praha 14

78

83

22

19

21

Praha 3

91

Praha-Dolní Počernice

97

87

17

89

99

95

Praha 10

Praha-Štěrboholy

27

31

96

Praha-Dubeč

34

26

90

Praha-Dolní Měcholupy

88

Praha 4

32

Praha 15

98

Praha 11

Praha-Petrovice

Praha 22

Praha-Kunratice

Praha-Újezd

Praha-Křeslice

Praha-Šeberov

Praha-Benice

100

Praha-Libuš

- Adamík, Ivan 57
 Aostalli, Ulrico 1
 Aulík, Jan 34
 Balcárek, Ferdinand 53, 54, 55
 Bareš, Pavel 59
 Bárta, architekt 41
 Barvitiús, Antonín Viktor 17
 Bečvář, Julius 87
 Bendík, Jiří 70
 Beneš, Karel 65
 Benešová, Hana 52
 Bláha, Václav 44
 Blecha, Josef 78
 Buchta, Antonín 44, 82
 Burian, Petr 15
 Canevalle, Marco 2
 Cibula, Karel 43, 91
 Cubr, František 56
 Čejka, Jan 61
 Čenský, Alois 6
 Čtrnáctý, František Xaver 12
 Daus, Josef 40
 David, Jan 15
 Drdácký, Jan 60
 Dryák, Alois 53, 54
 Dvořák, Daniel 99
 Filsak, Karel 14
 Fišer, Jakub 34
 Formáček, Václav 56
 František Josef I. 36
 Friedlanderová, Běla 13
 Fügner, Jindřich 16, 47
 Fuchs, Josef 69
 Gillar, Jan 51
 Havel, Václav 37
 Hladký, Jaroslav 97
 Hlaváček, Matěj 38
 Hnilička, Eduard 10
 Hodek, František 21
 Hodek, Josef 66
 Honke-Houfek, Olivier 54
 Horák, Václav 70
 Hrubý, Josef 56
 Hruschka, Jan 30
 Hübschmann (Hypšman),
 Bohumil 89
 Janák, Pavel 1, 2, 11, 29
 Jandera, Otakar 71
 Janoch, Karel 82
 Jirka, Jan 44, 82
 Kales, Josef 54, 76
 Kándl, Jaroslav 56
 Kavalír, Jaroslav 6
 Kepka, Karel Hugo 6
 Knytl, Luboš 84
 Kodeš, Jan 76
 Kohout, Bohuslav 26
 Kohout, Vítězslav 22
 Kolář, František 58
 Kolář, Petr 46, 98
 Kolátor, Václav 37
 Kopp, Karel 53, 54, 55
 Kopřiva, Miloš 31, 54, 57, 97
 Košťál, Jiří 54
 Kotík, Martin 99
 Koutský, Karel 14, 74
 Kozák, Bohumír 67
 Kozel, Jan 74
 Králíček, Emil 79
 Krásný, František 9
 Krásný, Václav 70
 Kříženecký, Rudolf 70
 Krupauer, Martin 45
 Kubešková, Ivana 32
 Kučera, Josef 27
 Kuna, Zdeněk 54
 Kutnar, Petr 53
 Lábus, Ladislav 2
 Lapka, Aleš 46, 98
 Lasovský, Jiří 77
 Leníčková, Vladimíra 14, 74
 Leopold I. 2
 Lhoták, Kamil 20
 Linhart, Evžen 52

Linhart, Jan 64
Louda, Jan 54
Machoň, Ladislav 90
Malínský, Petr 15
Mandel, Cyril 60, 72, 73, 93, 95
Marek, František 19
Marek, Karel 28
Martínek, František 91
Mathey, Jan Baptista 2
Matějovská, Dana 57
Mudra, Václav 54
Mužík, Jiří 77
Navrátil, Arnošt 94
Němeček, Zdeněk 20, 70
Netík, Rudolf 13
Nostitz, František Antonín 4
Novotná, Jana 76
Parkman, Antonín 12
Pecánek, Karel 80
Pennink, Frank 40
Perlík, Martin 84
Petrů, M. 65
Pieron, Giovanni Battista 3
Pilát, Kamil 40
Pilc, Václav 13
Piskač, Josef 8
Podzemný, Richard 29
Polívka, Osvald 7
Preclík, Vladimír 20
Rakovič, Tomáš 86
Roith, František 18
Rošický, Evžen 53
Růžička, Pavel 83
Rybář, Martin 63
Řezníček, Václav 25
Sebregondi, Niccolò 3
Schulz, Josef 17
Siegel, Jiří 20, 96
Slavík, Václav 73
Spezza, Andrea 3
Stašek, Zdeněk 42
Strnad, František 18
Střítecký, Jiří 45
Suske, Petr 100
Svoboda, Hynek 39
Sylvátka, Vladimír 73
Šaloun, Ladislav 12
Šamonil, stavitel 24
Šídlo, Josef 91
Špaček, Jiří 31
Štěpán, Petr 54
Švec, Jan 57
Švehla, Antonín 90
Turčani, Ivo 31
Tyrš, Miroslav 5, 47, 78
Ullmann, Vojtěch Ignác 16
Václav II. 36
z Valdštejna, Albrecht 3
Vaňha, Josef 66
Vejdovský, František 25
Vejvoda, Antonín 94
Vít, Jiří 85
Vokatý, Martin 85
Vokatý, Vladimír 85
Wolmut, Bonifác 1
Zeman, Josef 69
Zeman, Leoš 99
Zeman, Svatopluk 53
Zobel, Josef 5

dostihová závodiště 44

fitness, wellness centra 14, 30, 31, 34, 45, 64, 84, 100

hřiště a stadiony

- atletika 53, 59, 60, 71

- golf 40, 83

- kopaná 23, 33, 53, 60, 73, 94, 99

- lední hokej 69

- motosport 62

- tenis 31, 33, 38, 58, 59, 67, 71, 76, 100

- víceúčelové 63, 65

jízdárny 1, 2, 3, 4, 36

koupaliště 50, 63, 81, 82, 93

kuželny, herny 7, 17

loděnice 24, 33, 36, 46, 59, 77

plavecké bazény 8, 9, 10, 13, 14, 19, 29, 34, 37, 41, 42, 45, 61, 75, 82, 93, 100

sokolská cvičiště 9, 19, 21, 26, 35, 39, 90, 98

spolkové domy 5, 9, 11, 24

střelnice 5, 17, 64

tělocvičny a sportovní haly

- curling 32

- cyklistika 43, 91

- golf 42, 83

- gymnastika 4, 97

- lední hokej 69, 70, 74, 95

- míčové hry 1, 20, 30, 33, 41, 48, 55, 64, 72, 93, 96

- školní tělocvičny 4, 8, 12, 15, 28, 51, 52, 59, 61, 64, 65, 80, 92

- tělocvičny v sokolovnách 6, 9, 15, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 35, 38, 39, 47, 48, 49, 55, 58, 66, 68, 78, 79, 87, 88, 89, 90

- tenis 31, 33, 35, 38, 71, 100

- víceúčelové haly 10, 11, 13, 31, 48, 64, 70, 85

ostatní 56, 57, 71, 86

LITERATURA

ŠVÁCHA, Rostislav, *Od moderny k funkcionalismu. Proměny pražské architektury poloviny dvacátého století.*

Praha 1985 / Praha 1994

LUKEŠ, Zdeněk, SVOBODA, Jan E., *Praha 1891 – 1918. Kapitoly o architektuře velkoměsta.* Praha 1997

NOLL, Jindřich, SVOBODA, Jan E., *Praha 1919 – 1940. Kapitoly o meziválečné architektuře.* Praha 2000

NOLL, Jindřich, SVOBODA, Jan E., *Praha 1945 – 2003. Kapitoly o moderní / poválečné architektuře.* Praha 2006

MÍKA, Zdeněk, *Zmizelá Praha - Sporty a sportoviště.* Praha 2011

SAK, Robert, Miroslav Tyrš. *Sokol, myslitel, výtvarný kritik.*

Praha 2012

ŠVÁCHA, Rostislav a kolektiv, *Naprej!* Praha 2012

KOVÁŘ, Martin, *Město a hry. Příběh londýnských olympiád.*

Praha 2012

VOLF, Petr, *Sport je umění / Sport is art.* Praha 2015

ROUBAL, Petr, *Československé spartakiády.* Praha 2016

ŠVÁCHA, Rostislav (ed.), *StArt. Sport jako symbol ve výtvarném umění.* Řevnice 2016

Úvodní slovo: Rostislav Švácha

Předmluva: Petr Krajčí

Texty hesel:

Miloš Kopřiva 14, 15, 19, 20, 22, 23, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,
36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 50, Strahovský areál, 53, 54, 55,
56, 57, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84,
85, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Petr Krajčí 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 24,
25, 26, 27, 35, 37, 38, 39, 47, 49, 51, 52, 58, 59, 66, 67, 68, 69, 77,
78, 79, 80, 81, 87, 88, 89, 90, 92

Mapy

Jmenný rejstřík

Typologický rejstřík

Literatura

Fotografie: Petr Hrubeš

Mapy: Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy

Sazba a technická spolupráce reklamní studio

Vydalo Hlavní město Praha – Odbor památkové péče
Magistrátu hl. m. Prahy, www.praha.eu

Fotografie na přebalu: První pražská sokolovna

Fotografie na předsádce: Staré Město

1. vydání © Hlavní město Praha 2016, neprodejné

ISBN 978-80-906669-0-0

